

GEMMA

**Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző
Iskola**

**PEDAGÓGIAI
PROGRAM**

Hatályba lép: 2024. szeptember 01.

Készítette: Péntek Imréné

lg.

Tartalom

Tartalom	2
Bevezető	5
Az intézmény hivatalos adatai.....	5
Önmeghatározás	6
Köznevelési feladatunk	6
Az intézmény nevelési programja	7
Mottónk	7
Nevelőtestületünk küldetése.....	7
Víziónk	8
Pedagógiai hitvallásunk.....	8
Intézményünk nevelő-oktató munkája	9
Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei	9
Nevelő-oktató munkánk céljai	11
A pedagógusok feladatai, elvárások a pedagógusokkal szemben	17
A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai	17
Kulcskompetenciák értelmezése: a mozgás és a kommunikációs kompetenciák kulcsfontosságú szerepe	25
A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	25
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	25
Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését, rehabilitációját segítő tevékenység	26
Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetséggondozás	27
A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	27
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	27
A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	29
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	30
Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	32
Az iskola egészségnevelési elve.....	32
A környezetneveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	35
Az iskola környezeti nevelési elve	35
A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	36
Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje.....	38

Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai	39
Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	40
A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése:.....	40
A diákokkal való kapcsolattartás formái	43
Kapcsolattartás az iskola külső partnereivel	43
A fejlesztő nevelés-oktatás szakmai rehabilitációs	45
programja	45
A fejlesztő nevelés-oktatás törvényi háttere.....	45
A súlyos és halmozott fogyatékoság meghatározása az SNI Irányelv alapján	47
A fejlesztő nevelés-oktatás célja	48
A fejlesztő nevelés-oktatás feladata	48
Módszertani és szakmai alapelveink	49
A fejlesztő nevelés-oktatás jellemzői intézményünkben.....	49
A tanítás és tanulás szervezeti keretei, formái	50
Az iskolai fejlesztés szakaszai.....	51
Differenciálás, egyéni tanulási utak, erősségek, fejlesztendő területek, rehabilitáció és rehabilitáció	51
A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	53
Az iskolában tartott egyéb foglalkozások	54
A gyermekek továbbhaladása, fejlődésük nyomon követése	55
Az iskolai tanulmányok alatti mérések	57
A tanulók értékelése	59
Az értékelés módja	59
Az értékelés formája.....	59
A fejlesztő nevelés-oktatás fejlesztési területei.....	60
A fejlesztő nevelés-oktatás tananyagai.....	60
Szűkebb-tágabb környezet	61
Mozgásnevelés	64
Önkiszolgálás	68
Ének-zene	69
Ábrázolás-alkatás	70
Záró rendelkezések	71
Mellékletek.....	72

1. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény a szűkebb-tágabb környezet tantárgy tanításához.....	72
2. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény a szűkebb-tágabb környezet tantárgy tanításához.....	72
3. sz. melléklete: Feladatgyűjtemény az önkiszolgálás tantárgy tanításához.....	72
4. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény az ének-zene tantárgy tanításához.....	72
5. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény az ábrázolás-alakítás tantárgy tanításához.....	72

Bevezető

Az intézmény hivatalos adatai

Az intézmény hivatalos neve:

GEMMA Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola

Az intézmény rövidített neve:

GEMMA Fejlesztő Iskola

Az intézmény székhelye: 6724 Szeged, Bakay Nándor u 50.

Az intézmény fenntartója: GEMMA ISKOLA Egészségügyi Rehabilitációs Szolgáltató Non-profit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság

Az intézmény típusa:

Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény - Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola

OM azonosító: 201429

Alapító Okirat kelte: 2024.05.29.

Adószám: 18595381-0-06

Számlaszám: 11735012-20000844

Működési engedély száma: CS/B01/05234-3/2024.

Törvényességi ellenőrző szerve: Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal

Ellátási területe: Csongrád-Csanád Vármegye

Elérhetőségek:

- E-mail: gemmafejlesztoiskola@gmail.com

Az intézmény szakmai alapdokumentumában meghatározott köznevelési és egyéb alapfeladatai:

- fejlesztő iskolai oktatás: (súlyos és halmozott fogyatékkal élő, illetve autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók részére.)

Önmeghatározás

A GEMMA Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola súlyos és halmozott fogyatékossgal élő, illetve autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók fejlesztő-nevelés oktatását végző gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény.

Az intézményünk 2014 óta lát el gyógypedagógiai feladatot. 2024. augusztus 31-ig többcélú intézményként, majd 2024. szeptember 01-től kizárólag Fejlesztő Iskolaként működik tovább. Intézményünk magán fenntartású, nem köznevelési szerződés keretében látja el feladatát.

Köznevelési feladatunk

Fejlesztő nevelés-oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermek súlyos és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdődően, hogy tankötelessé válik, fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt. A fejlesztő nevelés-oktatást a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési, nevelési-oktatási intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában

a) saját intézményében külön erre a célra létrehozott csoportban,

b) otthoni ellátás keretében,

c) abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

A súlyos halmozottan fogyatékos tanulók ellátása egyéni fejlesztés és csoportos fejlesztés keretében történik.

Az intézmény nevelési programja

Mottónk

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.
Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,
de mindegyik a lejjobb tudása szerint repül.

Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más,
mindegyik különleges,
mindegyik gyönyörű!”

(Ismeretlen szerző)

Intézményünk pedagógiai szempontból speciális arculatot hordoz, mivel kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését-oktatását látjuk el. Alapfokú nevelési - oktatási intézmény, melyet a "fogyatékoság típusának" megfelelően alakítjuk ki. A nevelés- oktatás egész folyamatát az egyéni képességek fejlesztése, a terápiás, habilitációs, rehabilitációs segítség határozzák meg.

Nevelőtestületünk küldetése

Az intézmény küldetése, hogy a súlyos és halmozott fogyatékossgal és autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelését, oktatását, képzését, habilitációs, rehabilitációs fejlesztését megvalósító gyógypedagógia intézményként működjön a Dél-Alföldön. A fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülők számára biztos támpontot nyújtson, szakmai támogatást biztosítson. Intézményünk innovatív, multidiszciplináris szemléletű és szakmailag jól felkészült pedagógusai a gyógypedagógiai szakmai tudásuk, tapasztalatuk átadásával segítséget nyújtsanak a tanulóink társadalmi befogadásához.

Vízióink

Intézményünk jövőképe, hogy az esélyegyenlőséget megvalósító, elfogadó, társadalom részeként az SNI gyermekek integrációját elősegítő, szakmai, elméleti és gyakorlati gyógypedagógiai intézmény legyen, amely:

- pedagógiai programja alapján adaptív pedagógiai elvekre épülő, a gyermek egyéni adottságaihoz igazodó, differenciált nevelő-oktató munkát folytat,
- széleskörű, hatékony gyógypedagógiai terápiás, habilitációs, rehabilitációs tevékenységet végez,
- megfelelő színvonalú infrastruktúrával, akadálymentes környezettel rendelkezik,
- IKT alapú, interaktív oktatásra építi pedagógiai gyakorlatát, a sajátos nevelési igényű tanulói hátrányainak csökkentése és esélyegyenlőségének biztosítása érdekében,
- kiemelkedő szakmai kompetenciákkal rendelkező humán erőforrással rendelkezik,
- a szülők támogatására és együttműködésére épülő egyéni fejlesztési protokollt alkalmaz tanulói minél teljesebb társadalmi integrációja érdekében,
- ahová a gyerekek szívesen járnak, mert megértő, motiváló és szerető légkör veszi körül őket,
- ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát,
- széles körben ismert és elismert gyógypedagógiai nevelést-oktatást és terápiás tevékenységet végez.

Pedagógiai hitvallásunk

Nevelőtestületünk összegyűjtötte azokat a legfontosabb emberi és erkölcsi értékeket, amelyeket közösen a legértékesebbnek tartunk. Ezen értékek mentén fogalmazzuk meg gyógypedagógiai nevelő-oktató munkánk alapelveit:

- humánus légkör megteremtése
- az emberi méltóság tiszteletben tartása
- toleranciával, türelemmel, elfogadó magatartással fordulunk tanulóink felé
- a nevelés-oktatás teljes folyamatát tanulóink egyéni képességeihez igazítjuk
- sokoldalú komplex fejlesztés
- új innovatív módszerek alkalmazása
- tanulóink önmagukhoz képest a legmagasabb szintre jussanak el

Intézményünk nevelő-oktató munkája

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei

Magyarország Alaptörvénye, A nemzeti köznevelésről szóló törvény, a Nemzeti alaptanterv szellemében a nevelési alapelveink azonosak az Irányelvekben megfogalmazott súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelésének-oktatásának alapelveivel

A kommunikáció és az interakció elve

A kölcsönös kommunikációs akadályozottság a súlyos és halmozottan fogyatékos emberek egyik központi problémája. A fejlesztő tevékenységet áthatja a kommunikatív megközelítés. A nevelési folyamat kölcsönös párbeszédre alapuló interperszonális kapcsolatként épül fel.

Az interakció és a kommunikáció teszi lehetővé a kommunikatív viszony és a szociális kapcsolatok emberhez méltó alakulását, hozzájárul a csoportban történő nevelés megvalósításához, és segít a tanuláshoz szükséges motiváció kialakulásában és fenntartásában.

A normalizáció és a participáció elve

A fejlesztő iskolai oktatásnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók számára olyan életfeltételek és életmodellek váljanak hozzáférhetővé, melyek a lehető legjobban megközelítik az életkoruknak megfelelő és társadalmilag érvényes mintákat.

A komplexitás, a személyiség-központúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulóknak speciális, átfogó, egymást kiegészítő fejlesztő, támogató, valamint gondozó eljárásokra, komplex pedagógiai szolgáltatásra van szükségük. Komplex formában valósul meg a hagyományos értelemben vett oktatás, fejlesztés, nevelés, terápia, az ápolás és a gondozás.

A fejlesztés figyelembe veszi a súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló élethelyzetét, a múltbeli tapasztalatokat, élményeket, a jelen állapotot és az érintettre váró jövőt: a múltat építve a jelenben a jövőre készít fel. Nem csupán az aktív fejlesztés és képzés számít nevelésnek, ide sorolhatók a részvétel, az átélés, a befogadás, az élmény pedagógiai hatásai is.

A kooperáció és a tudatosság elve

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók a legtöbb tevékenységben külső segítségre szorulnak, a cselekvés hibátlan és/vagy teljes kivitelezéséhez szükségük van egy partnerre. A kooperáció – együttműködés – legjellemzőbb sajátossága, hogy a pedagógus és a tanuló közösen vesznek részt a tanulási folyamat eseményeiben. Partnerek, akik egy közösen kitűzött cél érdekében, cselekvésük tervezését és kivitelezését egymástól függően és egymáshoz viszonyítva koordinálják.

A kooperáció elve vonatkozik a fogyatékos tanulókkal foglalkozó valamennyi személy (szülők, pedagógusok, segítők, egyéb teamtagok stb.) folyamatos információ- és tapasztalatcseréjére, továbbá együttműködésére.

A differenciálás és az individualizáció elve

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók tapasztalati és aktivitási lehetőségeik szempontjából heterogén csoportot alkotnak, ezért a nevelés-oktatás folyamán megfelelő differenciálásra van szükség.

A differenciálás egyrészt pedagógiai szemlélet: az érzékenységet fejezi ki az egyéni különbségek iránt; másrészt pedagógiai gyakorlat, amely a különbségekhez való illeszkedést próbálja megvalósítani minden rendelkezésre álló eszközzel.

A differenciálás egyik formája az egyéni tanulás, az individualizálás. A tanulás-tanítás az egyéni gyógypedagógiai állapotfelmérés alapján, egyéni (individuális) tanulási terv – egyéni fejlesztési terv – szerint zajlik, amelyben egyénre szabott a célkitűzés, a didaktikai-metodikai elemek kiválasztása, a feladatok megvalósítása és az értékelés.

A csoportban differenciáltan zajlik a feladatok gyakorlati megvalósítása. Lehetőséget kínálnak erre a kreatív, a zeneterápiás, a játékfoglalkozások, a közös étkezések, kirándulások, szabadidős és más programok, melyek során a tanulók olyan ismereteket szereznek, olyan képességeket és készségeket sajátítanak el, olyan élményekhez és tapasztalatokhoz jutnak, amelyeknek a szociális kapcsolatok fejlődésére is hatásuk van.

Intézményünk pedagógiai tevékenységére, a nevelés-oktatás egész folyamatára az egységes gyógypedagógiai szemléletmód jellemző.

- A nevelési-oktatási intézményünk pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődéséhez igazodó értékelés jellemzi.
- Az egyik legfontosabb nevelési alapelvünk az adaptivitás, az egyéni bánásmód elve. Fejlesztési követelményeinknek igazodni kell a fejlődés lehetséges üteméhez. Tekintettel kell lennünk arra, hogy a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés nem terhelheti túl. Figyelembe kell vennünk, hogy tanulóinknál a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás, speciális eljárások alkalmazása, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazása szükséges.

- A sérült gyermeknek/fiatalnak, ha ki akar nyílni mások és a világ felé, szüksége van valakire, akiben bízunk. Szüksége van valakire, aki szereti, tiszteli, aki nem manipulálni akarja, hanem a gyarapodását kívánja, aki feltárja előtte saját értékeit.
- Segítenünk kell abban, hogy meglássa azt, hogy mi a jó benne, és melyek azok, amikben fejlődnie kell, segítségünkkel tapasztalja meg saját magát.
- Segítenünk kell a változtatásban, az intézményi környezetén kívüli tájékozódásban, annak elfogadásában.

Nevelő-oktató munkánk céljai

- Nevelő-oktató munkánk célja elősegíteni az intézményünkbe járó gyermekek harmónikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik életkori és a fogyatékosági sajátosságaiknak megfelelő, tudatos gyógypedagógiai fejlesztések révén,
- **Kiemelt célja** a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása, illetve, hogy a tanulók, önmagukhoz mérten a legmagasabb szintre jussanak el. A pedagógiai tevékenység egészét meghatározzák a célok. A nevelési célokban mindig a társadalmi elvárások fogalmazódnak meg a személyiség szubjektív szükségleteinek figyelembevételével.
- **Célunk továbbá**, hogy képességeikhez mérten ismerjék meg, sajátítsák el és normakövetéssel alkalmazzák az emberi együttélés, a társas érintkezés alapvető szabályait, a köznapok helyzetnek megfelelő magatartási szokásokat.
- a hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen,
- a személyiség gazdagítása az önfogadással, a mások elfogadásával, a toleráns magatartással,

Mindezt elérjük:

- egyéni és kiscsoportos formában történő képességfejlesztéssel, az életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően,
- a képességek fejlesztése során differenciált, szükségletekhez igazodó segítségnyújtással,
- a tanulók fejlesztésében terápiás eszközök és eljárások alkalmazásával (pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció),

Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok megvalósítása

- Testi és lelki egészségre nevelés
 - Az énkép, az önismeret kialakulása és a környezet fokozatos megismerése
 - Az önrendelkezés elismerése, a gyermekkor megélésének biztosítása és felkészülés a felnőttlét szerepeire
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

/Bővebben lásd: Rehabilitációs pedagógiai program.

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai feladatai

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének kiemelt feladatai és területei csak didaktikai szempontból választhatók el egymástól, a nevelés, oktatás folyamatában egymást áthatva, komplexen érvényesülnek. Az egyes fejlesztési területek céljainak meghatározása és a pedagógiai tevékenység feladatainak összegzése a konkrét nevelési-oktatói helyzetekben rugalmasan, a tanulók egyéni sajátosságainak, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően alakul. Intézményünkben az egész nevelési-oktatói folyamat feladata, hogy a tanulók a szükségleteiknek és képességstruktúrájuknak megfelelő nevelésben, oktatásban és fejlesztésben részesüljenek.

A nevelési céljaink és feladataink beépülnek a foglalkozások és fejlesztések követelményeibe, tartalmaiba és meghatározzák a mindennapi fejlesztő iskolai életünket. A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása, az intézményi pedagógiai kultúránk és az intézményi gyógypedagógiai munkánk fokmérője, az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

FELADATAINK

- A NAT-ban megfogalmazottak alapján intézményünk nevelő-oktató munkájának legfőbb feladata: *a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelése-oktatása.*
- Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményként kiemelt feladatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.
- A gyermekek, tanulók mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése.
- Feladatunk továbbá az érzelmi nevelés, a motiváció, melyet mindig életkornak, egyénre szabottan igyekszünk kiválasztani.
- A tanítás-tanulás folyamatában a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva a tanulók lehetőségeit figyelembe véve megértetni, elsajátíttatni az egészség megóvásának fontosságát, a környezetünk védelmével összefüggő teendőinket.

SPECIÁLIS FELADATAINK

- Az intézmény elsődleges feladata a gyermekek differenciált egyénre szabott fejlesztése, képzése, megfelelő tanulásszervező formákkal és módokkal.
- Biztosítani azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek tanulóink sajátos iskolai neveléséhez szükségesek.
- Szükségleteinek megfelelően egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátásban részesíteni tanulóinkat.
- Olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhethet, és a közvetlen vizsgálódásokból kiindulva juthat el a tanuló az ismeretek képi szintjéhez.
- A tanulók szociális képességeinek, viselkedésének, magatartásának formálása.
- Bizonyos általános ismeretek megalapozása az életkor, az értelmi fogyatékoság mértékének, a fejlettség figyelembevételével.
- Önmaga és társai másságának elfogadása a fejlettségi szintnek megfelelően.
- Oldott humánus légkör megteremtése az intézményben, ahol az értelem, az érzelem szabadon kibontakozik és az emberi kapcsolatok kiteljesednek.
- A jól működő képességek tudatos fejlesztése, értékeik, adottságaik megismerése, önbecsülésük kialakítása.
- A kommunikációs, interakciós, szocializációs folyamatok elősegítése, fejlesztése.

- A tanulási tevékenységeken keresztül az egész személyiség formálása, fejlesztése.
- A fejlesztés a megfelelő és szükséges tartalommal történik, segíti a lehetőség szerinti legnagyobb önállóság elérését és a megfelelően kialakított támogató környezetben a tanuló képességeitől függően a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést.
- A tanulók és a szülők folyamatos tájékoztatása iskolai tevékenységük fejlődéséről, elért eredményeikről, lehetőségeikről.
- A fejlesztő terápiák programjai váljanak a rehabilitációs pedagógiai program tartalmi elemeivé, a törvények és szabályozók szellemében.

Nevelő-oktató munkánk módszerei és eljárásai

A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekekre fokozottan érvényes, hogy el kell ér-nünk, hogy a gyermek akarjon tanulni, érdekelje az az ismeretanyag, amit el akarunk vele sa-játítani. Kellő mértékű pozitív motiváció nélkül eredménytelen a tanítás-tanulás folyamata. Fon-tos, hogy a gyermek feszültségmentes légkörben szükségletének érezze, hogy aktívan kapcsolódjon be a csoport munkájába. Ennek eszköze a játék, amely kíváncsiságot, érdeklődést, fi-gyelmet kelt fel, személyes érdekeltséget jelent, tehát biztosítja a tanuláshoz szükséges szemé-lyes közreműködést. Ezért fontos az alkalmazása a képzés minden területén.

A nevelési célok szoros összefüggésben vannak a pedagógiai eszközrendszerrel.

Az eszközrendszeren azokat az eljárásokat, módszereket, eszközöket értjük, amelyek a nevelés feladatainak megvalósítására alkalmasak. A nevelési cél változása előbb, vagy utóbb módosítja az eszközrendszert is. A cél- és eszközrendszer között azonban kölcsönhatás van. Nevelési esz-köznek leggyakrabban a gyerekek fő tevékenységi formáit tekintjük, amelyekben a nevelési folyamat realizálódik.

A nevelési módszer a kitűzött nevelési cél elérése érdekében alkalmazott eljárás. Célja, hogy a tanulókat pozitív tevékenységre készítssük, valamint kiküszöböljük a negatív hatásokat. Az eljárás a módszer konkretizációját jelenti. A nevelés eszközei, eljárásai, valamint a nevelés módszerei a nevelési folyamat egymással összefüggő, egymást feltételező nagyon fontos ele-mei, tényezői. A nevelési módszerek elválaszthatatlanok a nevelés céljaitól. Ebből adódóan a nevelési módszereinket hozzá kell igazítani az előzőekben leírt célokhoz. A nevelési módszer a pedagógus, illetve pedagógusközösség tervszerű és szervezett eljárásai, tevékenységei, amellyel egy adott pedagógiai feladatot megold. A módszerek nem mesterkélt eljárások, hanem a gyerekek tevékenységébe beillesztett pedagógusi tevékenységek. A módszerek szorosan ösz-szefüggenek egymással, rendszert alkotnak, bonyolult kölcsönhatásban érvényesülnek.

A nevelési és oktatási módszereket mindig a tanulók életkorának és személyiségjegyeinek megfelelően választjuk meg. A tanítás során azoknak a kompetenciáknak a kialakítására fektetünk nagy hangsúlyt, melyek közvetlenül segítséget adnak és felkészítik tanulóinkat arra, hogy képességeikhez mérten minél eredményesebb legyen szociális beilleszkedésük.

Különböző célokat és feladatokat különböző módszerekkel, különböző szervezeti keretek között tudjuk hatékonyan megvalósítani. Nagymértékben segítik a differenciálást a tanulók képességeihez igazodó módszerek. Szükséges a hagyományos bemutatás, magyarázat mellett olyan korszerű módszerek alkalmazása, amelyek biztosítják a tanulók érdeklődésének fenntartását, a tapasztalati tanulás, a tanulók önálló ismeretszerzését. Építenek a pedagógus és tanulók közös tevékenységére, fejlesztik a tanulók gondolkodását, kommunikációs képességét, önismeretét, szociális képességét.

A módszereket és a tanulószervezési formákat mindenkor a didaktikai feladatoknak és a tanulók sajátosságainak kell alárendelnünk.

Iskolánkban az oktatás speciális jellege miatt nagyon fontos a nevelési és oktatási módszerek folyamatos nyomon követése, korrigálása, illetve új, innovatív módszerek felkutatása és igény szerint azok bevezetése a helyi sajátosságok figyelembevételével.

Nevelő-oktató munkánk során alkalmazott tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei

Tanulóink számára a fogyatékoság típusához és súlyossági fokához igazodó tankönyvcsalád nem áll rendelkezésre, ezért a KELLO-n keresztül az SNI eszközök rendelésére, saját készítésű fejlesztő eszközökre és oktatási eszközökre építünk.

A fénymásolók, számítógépek, projektor, intelligens táblák lehetővé teszik saját tervezésű gyakorlóanyagok, szemléltető anyagok készítését, alkalmazását.

Gyermekeink elsődlegesen tapasztalati személyiségek, így a tapasztalatszerzésnek, a követhető mintaadásnak, gyakorlásnak megerősítésnek, szerepjátéknak, fejlesztő játékoknak és beszélgetéseknek jelen kell lennie a tanítás és nevelés egész folyamatában.

Az oktatási eszközök a nevelési-oktatási célok és stratégiánk megvalósítását támogató eszközök.

Munkánk során több típusú oktatási eszközt is alkalmazunk.

- oktatástechnikai anyagokat (pl. film, számítógépes oktatóprogram, digitális tananyag);
- oktatástechnikai eszközöket (pl. CD-lejátszó, projektor, számítógép, interaktív kijelző, stb);
- digitális tananyagok (saját fejlesztésű tananyagok, szakmai portálokról letölthető anyagok)

Intézményünk nevelő-oktató tevékenységében kiemelt szerepet kap az IKT alkalmazása.

Nagy hangsúlyt fektetünk az új, innovatív eszközök, alkalmazások kipróbálására, használatára, ezzel is segítve a szakmai megújulásunk elősegítését.

Fontosnak tartjuk, hogy a pedagógus célszerűen, az adott nevelési-oktatói célnak és az adott tanulási környezetnek megfelelően, a tanulók sajátosságaihoz igazodva válassza ki az eszközöket.

Nevelő -oktató munkánk fejlesztési területei az Irányelvek alapján

- Kommunikáció (alapkompentenciák, a tanulás és a gondolkodás kompetenciái, kommunikációs és digitális kompetenciák, személyes és társas kompetenciák, társadalmi részvétel kompetenciái)
- Mozgásnevelés (alapkompentenciák, kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kompetenciák)
- Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokbavétele. A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése (alapkompentenciák, a tanulás és gondolkodás kompetenciái)
- Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységekre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése (alapkompentenciák, kreatív alkotás és önkifejezés kompetenciái, munkavállalás kompetenciái)
- Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása (alapkompentenciák, társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái, személyes és társas kompetenciák)
- Fejlesztő gondozás – Önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés, a megfelelő támogató környezetben az egyéni képességszint figyelembevételével a lehető legmagasabb szintű önállóság és önellátás képességének elsajátítása (beleértve a részvétel különböző szintjeit), az emberi szükséglet-kielégítés kultúrájának megismerése (alapkompentenciák, kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kompetenciák, a tanulás kompetenciái).

A pedagógusok feladatai, elvárások a pedagógusokkal szemben

A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai

Kötött munkaidő: heti 32 óra

- neveléssel - oktatással lekötött munkaidő: heti 20 óra
- kötött munkaidő fennmaradó része: heti 12 óra

A pedagógus a kötött munkaidőben köteles az iskolában tartózkodni.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját a személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- A rábízott tanulók nevelése, oktatása, a helyi tantervben meghatározott tananyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.
- egyéni/csoportos fejlesztő célú foglalkozások megtartása,
- a tanítási órákra/foglalkozásokra való felkészülés,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák/foglalkozások dokumentálása,
- iskolai kulturális és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken /team–megbeszéléseken/ esetmegbeszéléseken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- az önértékelés folyamatában való aktív részvétel,
- felkészülni az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzésre
- csoporttermek rendben tartása.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév augusztusában.

Az osztályfőnök feladatait és hatáskörét az osztályfőnöki megbízás dokumentum tartalmazza teljes egészében.

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: (félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, hiányzások igazolása stb.)
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra.
- Részt vesz a munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- A családdal történő egyeztetéseket követően látogatást tesz a családnál.
- Együttműködik és rendszeresen konzultál az osztályban tanító más pedagógusokkal, szakemberekkel, asszisztensekkel, koordinálja az ott folyó nevelő-oktató munkát.
- Óralátogatást végez nemcsak a csoportban betanító pedagógusoknál, de az intézmény más csoportjaiban is.
- Csoportját kíséri a különböző rendezvényekre.
- Dekorálja az osztálytermet az évszaknak és ünnepkörnek megfelelően.
- Szülői értekezletet, igény esetén fogadóórát, kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Kapcsolatot tart az egészségügyi ellátást végző alkalmazottal.
- Figyelemmel kíséri a csoportjába járó tanulók tanórán kívüli tevékenységét, részt vesz ezek szervezésében.

A pedagógusok kötelességei és jogai

- Nevelő és oktató munkája során gondoskodjon a gyermek személyiségének fejlődéséről. Ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
- Mozdítsa elő a tanulók erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszere-tetre nevelje a tanulókat.
- A szülőt (törvényes képviselőt) szülőértekezleten, online felületeken, illetve előre egyeztetett időpontokban megtartott fogadóórákon rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait, fejlesztését érintő lehetőségekről.
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások be-tartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő–és szükség esetén más szakemberek–bevonásával.
- Gyermek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tartsa tiszteletben, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, ok-tatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megter-vezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét.
- Vállaljon felelősséget az általa átvett és használt eszközökért, munkaeszközökért, be-rendezési tárgyakért.
- Adminisztratív feladatait maradéktalanul és határidőre teljesítse (Kréta, törzslap, heti terv, munkaterv, egyéni fejlesztési tervek, mérések elkészítése), ismerje meg a tanulók iratanyagát.
- Határidőre megszerezze a kötelező minősítést és tegyen eleget a pedagógusok hét éven-kénti továbbképzési kötelezettségének.
- Tartsa be titoktartási kötelezettségét, a szakmai protokoll és a szakmai etikai kódex alap-elveit.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson.
- A gyermek, tanuló érdekében működjön együtt munkatársaival és más intézményekkel.

Pedagógusokat megillető jogok

A pedagógust munkakörével összefüggésben megilleti a jog, hogy személyét

- megbecsüljék, tiszteljék, elismerjék és értékeljék
- tananyagot, a nevelési-oktatási módszereket, eszközöket, segédleteket stb. megválassza
- hozzájusson a munkájához szükséges információkhoz
- gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat
- kedvezményeket kapjon a pedagógusigazolvány által
- oktatási jogok biztosához forduljon

Elvárásaink a pedagógusoktól kompetencia területenként

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.
- Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait.
- Ismeri és a kompetenciafejlesztés, illetve az adott fogyatékosági területre vonatkozó fejlesztés érdekében tudatosan alkalmazza a szakterülete, illetve az adott fogyatékosági területhez kapcsolódó rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési tanítási módszereket, eszközöket.
- Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete kapcsolatait más műveltségterületekkel.
- Ismeri a gyógypedagógia szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.
- Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.
- A rendelkezésére álló tananyagokat, eszközöket, speciális eszközöket, segédeszközöket, a digitális anyagokat és eszközöket is – ismeri, kritikusan értékeli és megfelelően használja.

2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításhoz szükséges önreflexiók

- Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket – tekintettel a tanulók fogyatékoságának milyenségére, annak súlyossági fokára, egyéni képességeire, sajátosságaira.
- Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenységeinek, személyiségének fejlesztése.

- Terveiben szerepet kap a gyermekek, tanulók motiválása, motivációjuk fejlesztése.
- Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozáson, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
- Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt, oktatott csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.
- Tervei készítése során figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási irányelveit, az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési célját.
- Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
- A gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamatot tervez.
- A gyermekek, a tanulók fejlettségére is figyelemmel bevonja őket a nevelés-oktatás és tanulás-tanítás tervezésébe.

3. A tanulás támogatása

- Figyelembe veszi a gyermekek, tanulók aktuális fizikai, érzelmi, pszichés állapotát
- A gyermekek, a tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést segítő módon reagál rájuk.
- Felkelti és fenntartja a gyermekek, a tanulók érdeklődését, illetve lehetőség szerint együttműködést kezdeményez, alakít ki és tart fenn.
- Feltárja és szakszerűen kezeli a tanulási folyamat során tapasztalt megértési, együttműködési nehézségeket.
- Fejleszti a gyermekek, a tanulók tanulási képességeit.
- A tanulás támogatása során épít a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire a gyermek és tanulócsoport sajátosságaira.
- Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt.
- Ahol lehetséges, ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat egyéni képességeiknek megfelelően a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus etikus használatára a tanulási folyamatban.
- Az önálló tanuláshoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosít.
- Támogatja a gyermekek, a tanulók önálló gondolkodását, elismeri, és a tanítás-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

4. A tanuló személyiségének fejlesztése, sajátos nevelésű igényű gyermek sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A nevelési-oktatási folyamatban a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.
- Tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat – képességüknek megfelelően.
- Tudatosan alkalmazza a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.
- Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.
- Tiszteletben tartja a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhöz felelősen és elfogadóan viszonyul.
- Megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal – egyéni képességük lehetőségének figyelembevételével – az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi és nemzeti értékeket, és azok tiszteletére neveli őket.
- A speciális csoportban, osztályban és az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.
- Különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoporthoz számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.
- Felismeri a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.
- Felismeri a gyermekekben, a tanulóknál a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakoztatását.

5. A tanuló csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

- A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthoz fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza – amennyiben ez releváns.
- Ösztönzi a gyermekek, a tanulók közötti együttműködési készséget, valamint a véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, fejleszti a tanulóknál az érvelési kultúrát – ahol ez lehetséges.

- Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait.
- A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességre neveli.
- Pedagógiai tevékenységében a nevelt, oktatott gyermekek, tanulók életkorából következő fejlődés lélektani jellemzőik, valamint az adott fogyatékossági terület ismerete tükröződik.
- Megteremti az általa irányított nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket, amennyiben ez releváns.
- Amennyiben csoportos foglalkozásokat tart, szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.
- A gyermekek, a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzeteket teremt – a tanulók képességeinek megfelelően.

6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- A tantervi tartalmakat és a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység tartalmát a gyermekek, a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez, képességeihez és sajátosságaihoz is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza.
- Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-oktatási folyamatban célzottan alkalmazza a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.
- Az adott nevelési helyzetnek és a tanuló sajátosságainak megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ.
- Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.
- A gyermekeknek, a tanulóknak személyre szabott értékelést ad.
- Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési oktatási folyamat elején megismerteti a szülőkkel, ahol lehetséges a gyermekekkel, tanulókkal is.
- A gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.
- Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek, a tanulók személyiségének fejlődésére.

- A gyermekek, a tanulók számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- Elősegíti a gyermekek, a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.
- A gyermekek, a tanulók nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködik a pedagógustársaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel.
- A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.
- Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.

8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.
- Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
- A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaival, a gyermek, tanuló fejlődését támogató más szakemberekkel.
- Fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.
- Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

Kulcskompetenciák értelmezése: a mozgás és a kommunikációs kompetenciák kulcsfontosságú szerepe

- A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók sajátosságai miatt a Nemzeti alaptantervben megjelenő kulcskompetenciákat egy tágabb aspektusból kell megközelíteni. A gyógypedagógiai támogatás kiindulási pontja a fejlődő és kibontakozó ember; az alapkompetenciák közül a mozgás kiemelt jelentőségű, mert az alapozza meg a többi kompetencia kibontakozásának lehetőségét. A mozgásos kompetenciák fejlődésének támogatása a mozgásnevelés során valósul meg. A szövegértés és szövegalkotás kompetenciákat a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók esetében a kommunikációs kompetenciák megalapozásaként kell értelmezni. Az egyes kompetenciák fejlődését célzó támogatási lehetőségek leírását az egyes tanulási területekre vonatkozó ajánlásokban találjuk.

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Az iskolában dolgozó gyógytornászok és konduktorok egy általuk kidolgozott feladatsorral, mérőrendszerrel vizsgálják a tanulók tanév eleji mozgásállapotát. Ezt a mérést kontrollként másutt is elvégzik, ezzel kapnak visszacsatolást a tanuló fejlődéséről, valamint egy kiindulási alapot a következő tanév fejlesztésének megtervezéséhez.

- ***A mindennapos testnevelés szervezése:***

A testnevelés, mint tantárgy nem jelenik meg iskolánkban. Helyette a mozgásnevelés, mint fejlesztési terület, heti 5 órában jelenik meg. A tanulók állapotából eredően az egyik legfontosabb terület a mozgásnevelés.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A köznevelési törvény értelmében gyermekek/tanulók bizonyos köre pedagógiai szempontból kiemelt figyelmet igényel.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi,

értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

A GEMMA Fejlesztő Iskola gyógypedagógiai (fejlesztő nevelés-oktatás) feladatokat ellátó intézmény, amely súlyos és halmozottan fogyatékos tanulókat nevel és oktat. Így intézményünk valamennyi tanulója sajátos nevelési igényű.

Célunk, hogy minden gyermek a szükségleteinek, speciális igényeinek megfelelő fejlesztésben részesüljön. E célunk csak akkor valósulhat meg, ha a gyermekek képességeiket figyelembe vevő, differenciált foglalkozásban részesülnek csoporton belül, valamint egyéni/kiscsoportos foglalkozásban történik felzárkóztatásuk, fejlesztésük. A tanulók különböző fejlődési lehetőségei miatt szükségeszerű a képesség szerinti differenciálás a tanórákon. Ennek érdekében a pedagógusok minden év elején egyéni fejlesztési tervet készítenek a tanulókról. Ezen kívül egyéni fejlesztési tervet készít még a terápiás foglalkozást vezető konduktor, gyógytornász.

Intézményünk egyik fontos feladata a *tanulók szociális hátrányának enyhítése*. E tevékenység alapja a naprakész, gondos helyzetfeltárás. Ezt a munkát a kompetenciával rendelkezők összehangoltan, egymást erősítve, kiegészítve tudják végezni. (Család és gyermekjóléti Központ munkatársai, osztályfőnökök, pedagógusok, asszisztensek) Kiemelt szerepet tölt be a szülőkkel való – bizalmon és segítőkészségen alapuló – kapcsolat. Ugyancsak lényeges a jó kapcsolat fenntartása más intézményekkel (pl. önkormányzatok, gyámügy, családsegítő szolgálatok, alapítványok) is.

Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését, rehabilitációját segítő tevékenység

Az intézmény pedagógiai tevékenységében több olyan szakmai eljárást, jó gyakorlatot is alkalmaz, amelynek kiemelt célja, legfontosabb feladata a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését, rehabilitációját segítő tevékenység.

A gyógypedagógus készíti el az egyéni fejlesztési tervet, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja. A fejlesztés a tanítás – tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás (*használat*) fejlesztésére, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, mely a programokon keresztül valósul meg. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, csökkentheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését.

Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetséggondozás

Tanulóink értelmi képességeinek sérültsége nem zárja ki azt, hogy harmonikus személyiségfejlődésük érdekében, ne ragadnánk meg azokat a lehetőségeket, melyek a bennük meglévő képességek, „tehetség” kibontakoztatását szolgálják. E tevékenységgel célunk az, hogy gyermekeinket sikerélményhez juttassuk, motivációjukat növeljük, fenntartsuk, olyan élményekhez juttassuk, melyek hozzájárulnak a kitartó munkavégzés, közösséghez tartozás, felelősségtudat, alkalmazkodó képesség, önbizalom kialakulásához. Fontosnak tartjuk, hogy minden tanuló képességei, érdeklődési köre szerint vegyen részt benne és az elvégzett munka örömforrás legyen számukra.

A tehetség, képesség kibontakoztatásának színterei:

- kézműves tevékenységek, állatasszisztált terápiák
- kulturális rendezvényekre való felkészülés
- ünnepélyekre való felkészülés,
- sportrendezvényeken való részvétel
- tehetséggondozás

A fenti tevékenységek egy része intézményen belül zajlik, más részük az intézmény falain kívül, ezáltal bemutatkozási lehetőség adódik gyermekeink számára.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A gyermeki esélyegyenlőség előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják (iskolai) sikerességüket.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők:

Tanulóink képességei igen nagy eltéréseket, heterogenitást mutatnak.

Célunk, hogy minden gyermek a szükségleteinek, speciális igényeinek megfelelő fejlesztésben részesüljön.

E célunk csak akkor valósulhat meg, ha a gyermekek képességeiket figyelembe vevő, differenciált foglalkozásban részesülnek osztálycsoporton belül, valamint egyéni/kiscsoportos foglalkozásban történik fejlesztésük.

A tanulók különböző fejlődési lehetőségei miatt szükségeszerű a képesség szerinti differenciálás a foglalkozásokon. Ennek érdekében a pedagógusok minden év elején egyéni fejlesztési tervet készítenek a tanulókról, ezen kívül egyéni fejlesztési tervet készítenek még: a terápiás foglalkozást vezető konduktor, gyógytornász.

Intézményünk egyik fontos feladata a *tanulók szociális hátrányának enyhítése*. E tevékenység alapja a naprakész, gondos helyzetfeltárás. Ezt a munkát a kompetenciával rendelkezők összehangoltan, egymást erősítve, kiegészítve tudják végezni. Kiemelt szerepet tölt be a szülőkkel való – bizalmon és segítőkészségen alapuló – kapcsolat. Ugyancsak lényeges a jó kapcsolat fenntartása más intézményekkel (pl. önkormányzatok, gyámügy, családsegítő szolgálatok, alapítványok) is.

Intézményünk az alábbi szociális és egészségügyi szolgáltatásokat tudja nyújtani:

- rendszeres orvosi szűrés, ellátás, védőoltások, védőnői vizsgálat

Fontos, hogy a veszélyeztető helyzetet minél hamarabb felismerjük és a felismerést minél gyorsabban kövesse a megfelelő intézkedés.

Gyermekvédelmi tevékenységünkben rendkívül fontos a prevenció.

A prevenció célja, hogy a megmaradt, még potenciálisan lehetséges készségeket, képességeket a szülőkkel együttműködve, megfelelő szociális biztonságban és szeretetteljes légkörben fejlesszük tanulóinknál, biztosítva ezzel a gyermek harmonikus fejlődését. E cél eléréséhez szükséges a gyermekek és szülők intézményen kívüli életének minél alaposabb megismerése.

A fenti célok megvalósítása érdekében feladatunk:

- Az intézményen belül a gyermekvédelmi szemlélet szinten tartása, az új dolgozóknak belső gyermekvédelmi továbbképzés biztosítása.
- Szükség esetén együttműködés az illetékes gyámhivatalokkal, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, a Család-és Gyermekjóléti Központtal, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal, szülőkkel, külső kapcsolatokkal stb.
- Ennek erősítésére fontos a rendszeres team megbeszélések tartása, felkészítések, tájékoztatók szervezése.
- A családoknál kialakult szociális és anyagi problémák megoldásának segítése a rendelkezésünkre álló lehetőségek kihasználásával.
- A gyermekek szabadidejének eltöltésében, hasznossá tételében segítjük a szülőket nyári táborok szervezésével, programok ajánlásával, tanácsadással.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó intézkedést tegyen a rászoruló érdekében, örködjön a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű gyermekek elviselhető életlehetőségei felett.

Fontos, hogy a veszélyeztető helyzetet minél hamarabb felismerjük és a felismerést minél gyorsabban kövesse a megfelelő intézkedés. Gyermekvédelmi tevékenységünkben rendkívül fontos a prevenció. Intézményünkben gyermekvédelmi felelős külön nincs, de az intézményünk minden munkatársa kiemelt figyelmet fordít ezen tevékenységre. Fontos feladat ez, hiszen tanulóink speciális szükségletei miatt a megsegítésnek is speciálisnak kell lenni.

A fenti célok megvalósítása érdekében feladatunk:

A Család- és Gyermekjóléti Központ szociális munkás, mentálhigiénés munkatársával intézményünk jó kapcsolatot tart. Szükség esetén az alábbi esetekben tudjuk a segítségét kérni.

- pszichológiai tanácsadás
- jogi tanácsadás
- mentálhigiénés tanácsadás
- iskolai szociális tevékenységek
- fogyatékosügyei tanácsadás

A Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszere:

- **Köznevelési intézményként iskolánk jelzőrendszeri tag.**

Az együttműködés lehetséges formái:

- szakmai fórumok, megbeszélések szervezése és aktív részvétel
- esetmegbeszélések, esetkonferenciák és egyéb alaptevékenység ellátását támogató egyeztetések szervezése

A kapcsolattartás formái:

- személyes
- telefon
- e-mail
- postai úton

Az együttműködés keretében biztosítani kell a szükséges információk átadását, a kölcsönös konzultációkat. Az együttműködés során az egyes intézmények és intézményünk írásban vagy szóban közlik egymással azokat az adatokat, panaszokat, eredményeket, amelyek a közös célok eléréséhez, illetve a közös feladatok legjobb ellátásához szükségesek.

A segítségnyújtásban résztvevők:

- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Osztálya
- Családgondozói hálózat
- Nevelési Tanácsadó
- Házi orvos, iskolaorvos, védőnő
- Rendőrség, ügyészség, bíróság.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egyén személyiségformálásra azok a mikro- és makroközösségek vannak hatással, ahol életének jelentős része zajlik. Az első fontos alakító tényező a család, ezután lépnek be a különböző szinteket jelentő oktatási intézmények, majd a munkahely. Minden területnek nagyon fontos nevelő, személyiségformáló szerepe van, egymásra épülnek. Amikor az iskolai személyiség- és közösségformálásról beszélünk, ezeket figyelembe kell vennünk.

Az SNI tanulóink igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség.

Gyógypedagógiai nevelő-oktató munkánk középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, *egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll.* Ennek keretében fejlődik önismertük, társismeretük, társas kapcsolataik, beilleszkedő képességük, mentálhigiénés szokásaik, magatartáskultúrájuk, felelősségtudatuk.

A tanulók eredményes fejlesztése együttműködve a szülői házzal folyamatos, egymásra épülő gyógypedagógiai tevékenységet igényel. A nevelésnek elsődlegesen a kommunikációs és szocializációs képességek, a pszichés funkciók fejlesztését és a mozgásállapot javítását kell biztosítania. A sikeres tanítás-tanulás feltétele a jól átlátható, tagolt és ösztönző tanulási környezet, a kis lépésekben történő haladás, a gyakori ismétlés. Optimális fejlesztést csak az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés biztosíthat, amely arra törekszik, hogy a tanulók képességeik maximumát ériék el.

Az olyan intézményben, ahol súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek vannak, a személyiségfejlesztés különösen fontos és nehéz feladat. Tudjuk, hogy a személyiségfejlesztés csak megfelelő pedagógiai környezetben valósítható meg.

Ezért különösen fontos, hogy

- A gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Ezek folyamatos fejlesztése, aktivizálása valamennyi nevelési helyzetben az alábbiak figyelembevételével történik.
- Az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során vezetésre, segítségre, folyamatos irányításra van szükség.
- A tanulók fogékonyabbak a szenzoros és mozgásos közlések befogadására, ezért a fejlesztés eredményesebb szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel.
- Az ismeretszerzés tervezésénél számolni kell a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevésés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés igényli a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást.
- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan szem előtt kell tartani a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok,) korrekcióját.
- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.
- Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia, autisztikus magatartás) befolyásolják az egész személyiség fejlődését.

Az intézmény keretein belül a fejlesztés színterei

- tanítási órák,
- terápiás foglalkozások (gyógytorna, asszisztált állatterápia, konduktív foglalkozások)
- versenyek, fellépések, (néptánc)
- az ebédlőben, tornateremben, iskola udvarán végzett tevékenységek,
- különböző témahetekhez, hagyományörző rendezvényekhez kapcsolódva

Intézményen kívüli fejlesztési lehetőségek:

- kulturális intézmények, közintézmények látogatása (színház, hangverseny, múzeum, kiállítás, bank, posta, orvosi rendelő)

- vásárlás színterei (piac, élelmiszerbolt)
- a városban szervezett programokon megjelenés, aktív részvétel
- közlekedési eszközök igénybevétele
- közös foglalkozás más sérült és/vagy ép gyermekekkel, fiatalokkal
- ország különböző részeire szervezett kirándulások, utazások, táborok

A tanulók személyiségfejlesztésére alkalmazott eljárások

A csoportfoglalkozásokon a játékot, mint fő tevékenységi formát alkalmazzuk az önismeret-fejlesztés érdekében. Több technikát egymásra építve alkalmazunk, ahol lehetőség nyílik a saját- és közös élmények átélésére és tapasztalására.

Alkalmazott technikák:

- zenehallgatás, zeneterápia
- mozgásos játékok, fejlesztések

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola egészségnevelési elve

Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a családi élet kialakítása, fenntartása, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése.

Az egészségnevelés alapelvei intézményünkben

Napjainkban az egészség-, egészségvédelem, egészségnevelés fokozottabban előtérbe került. Ezért szükségessé vált, hogy az SNI gyermekek is minél fiatalabb korban elemi szinten megismerjék ezen fogalmak lényegét, az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Intézményes nevelésük végéig következetes oktató-nevelő munkával az egészségnevelés céljai és feladatai képességeiknek megfelelően beépüljenek mindennapi szokásrendjükbe, erősödjön személyiségük, csökkenjen az ártó tényezők hatása és az iskola befejezése után a diákok képességeiknek megfelelően alkalmazni tudják az elsajátított információkat. A tanulók ez által olyan képességek birtokába kerülnek, mely értékrendjüket, életviteli szokásaikat pozitívan befolyásolják.

Az egészségnevelés egyik színtere az iskola.

Az iskola feladata az elsődleges megelőzés. Az egészségnevelés során figyelembe kell venni az adott gyermekcsoport életkori sajátosságait és az egyes gyermekek egyéni képességeit. Az egészségnevelés nem szerepelhet önálló tantárgyként, komplexitást kell alkotnia más tantárgyakkal, szabadidős tevékenységekkel, napszakokhoz kötődő egyéb cselekvésekkel, iskolai étellel. A korszerű egészségnevelés cselekvésorientált tevékenység. Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

A nevelésnek e területe fejleszthetőségét tekintve igen összetett, hiszen ide tartozik többek között az ideg- izom kapcsolatok segítségével létrejövő mozgáscselekvések, a szexuális nevelés, az egyéni állapotnak megfelelő részben önálló életre nevelés, az egészséges szokások kialakítása, a mozgás- és táplálkozáskultúra fejlesztése is. Ezek a tevékenységek kapcsolhatók a tanítás - tanulás, illetve az iskolán kívüli szabadidős tevékenységekhez.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen az egészséges táplálkozás, a mindennapos mozgásnevelés, testmozgás, a baleset-megelőzés, az elsősegélynyújtás, a szabadidő hasznos eltöltése, a lelki egyensúly és a személyi higiéné területére terjednek ki.

Intézményünk egészségnevelésének kidolgozása során figyelembe vettük, hogy:

- sajátos nevelési igényt tekintve súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket nevelünk,
- a programot intézményi szinten átfogóan kell megvalósítani,
- az egészségnevelést foglalkozásokon átívelő, tanórán kívüli foglalkozásokon is megvalósuló általános fejlesztési feladatként szükséges kezelni,
- a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.

Rövid távú célok

- Az egészségnevelés az oktatás, nevelés, rehabilitáció valamennyi területén jelenjen meg.

Középtávú célok

- Segítse megnyerni a gyermek otthoni környezetének támogatását az oktató-nevelő munkához.

Hosszú távú célok

- Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek az iskolás kortól kezdve szerezzenek elemi ismereteket és folyamatosan bővítsék azt a közvetlen és tágabb környezetükről, egészségügyi szokásokról, az egészséges életmódról.

- Ki kell alakítani tanulóinkban egy egészséges szokásrendszert- egyéni képességeiknek megfelelően- mely segítségével alakul a testi higiénia és a tiszta környezet iránti igényük.
- Emelni az önkiszolgálásra nevelés során megszerzett önkiszolgálási, önellátási szintjét a tanulóknak.
- A szokásrendszer rögzítésével kialakítani bennük /képességeiknek megfelelően/ a testi higiénére, a tiszta környezetre való igényt.
- Megismertetni a személyi higiéniét szolgáló eszközök használatának kiemelt jelentőségét /pl.: mosdókesztyű, külön törülköző/.
- Egyéni képességeiknek megfelelően kialakítani azt a képességet, hogy a szerzett tudást alkalmazni tudják.
- Kerüljék el az egészségkárosító magatartásformákat.
- Alakítsunk ki sajátos mozgásformát az egészségük megőrzése érdekében.

EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az osztályfőnökök és a pedagógusok segítségével a tanulók ismerkedjenek meg az egészséges táplálkozás fogalmával az értelmi képességeik figyelembevételével.

Célok:

- több friss zöldség és gyümölcs fogyasztása nyersen
- folyadékpótlásként több gyümölcslé
- vízfogyasztás fontossága
- édes, cukros ételek háttérbe szorítása
- a gyerekek fokozatos átszoktatása a barna, magvas pékárura
- a tankonyhai gyakorlatok, témahetek során egészséges ételek készítése.

TESTI EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Mindennapi egészségfejlesztő testmozgás a gyerekek óra- vagy napirendjébe illesztve valósul meg gyógypedagógusok, gyógytornászok és konduktorok irányításával.

CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS, SZEXUÁLIS NEVELÉS

A család a legfontosabb rokoni közösség. Sajátos nevelési igényű gyermekeink nagy többsége élete végéig a család állandó segítségére, támogatására szorul.

Célunk, hogy:

- képességeik mértékében irányítás és segítségadás mellett váljanak alkalmassá a segített felnőttkori életre,
- tudják felismerni, ha szexuális zaklatás alanyai lesznek és tudjanak segítséget kérni.

A környezetneveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola környezeti nevelési elve

Környezeti nevelés intézményünkben

Az iskola sajátos nevelési igényű tanulóit odafigyelő, szeretetteljes és toleráns, biztonságot nyújtó légkörben olyan fiatalokká neveljük:

- akik egyéni képességeikhez mértén védelmezői lesznek a környezeti értékeknek és ennek érdekében cselekednek is lehetőségeik szerint.
- akik irányítással képesek meglátni a változásokat, azokhoz segítséggel alkalmazkodni tudnak és maguk is törekszenek bizonyos szintű pozitív irányú változásokat előidézni.

Szeretnénk, ha minél több tanórai és tanórán kívüli foglalkozás az intézmény udvarán, illetve az iskolához közeli *természetes* körülmények között zajlana.

A belső terek hangulatosabbak lesznek, ha több *élő növény*, illetve *természetes* vagy *újrahasznosított* anyagokból készült dekoráció díszíti majd a folyosókat, tantermeket.

Dolgozóink és tanulóink tudatosan figyelnek az *energia- és anyagtakarékosságra*. Idővel csökken a hulladék mennyisége, melynek javát - a lehetőségekhez mértén- *szelektíven* gyűjtjük. Elindítottuk a kupak, papír és használt olaj gyűjtését.

A gyerekek harmonikus, stressz-mentes körülmények között nevelkedhetnek és tanulhatnak, amelyben jól érzik magukat. Ügyel környezetének védelmére, képes a természet szépségeinek felismerésére.

Célunk, hogy:

- a tanulóiban alakuljon ki az igény a természet- és környezetvédelemre, a környezettudatos magatartásra
- alapvető egészségügyi ismeretek kialakítása élő és élettelen környezetünkről,
- a test megismerése, ápolása, az egészség védelme
- az egészséges életmód szokásainak és a tiszta környezet iránti igény kialakítása,
- az élőlények és környezetük kölcsönhatásainak megismerése
- az élőlények, a környezet főbb összetevői, ártalmi
- a tiszta és rendezett környezet iránti igény kialakítása
- növények, állatok, természeti környezet megfigyelése
- mesterséges környezet megfigyelése
- a környezet főbb összetevőinek megismerése (víz, levegő, talaj)
- növény és állatfajok, hazánk és a távoli tájak megismerése
- az emberi test, öltözködés, egészséges életmód és veszélyek

- testrészeink felismerése, érzékszervek funkcióinak ismerete, a test működése
- saját ruhák kiválasztása, a tisztasági és higiénés szabályok betartása
- helyes és helytelen táplálkozási szokások kialakítása
- balesetvédelem, segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése
- betegségek megelőzése, bekövetkeztékor szükséges teendők megismerése
- ismeretek az egészségügyi intézményekről, rendszerének és igénybevételének megismerése

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A nevelés keretében a legfőbb cél, a közösségfejlesztés igényének kialakítása és megerősítése, s ennek eléréséhez szükséges tevékenység és szükséglet kialakítása a személyiségben.

Feladataink:

- A programunkat alapvetően meghatározza, hogy szociális helyzet szempontjából valamennyi csoport heterogén összetételű.
- Tanulóinkra az értelmi fejlettség szempontjából is nagyfokú heterogenitás jellemző. Az elmúlt években a képezhetőség fogalma átértékelődött. Egy-egy csoportban azonos vagy hasonló életkorú, de igen eltérő képességű és egyre nagyobb számban társult fogyatékkal bíró gyermekek találhatók.
- Tudjuk, hogy az emberi közösség hatása a személyiség alakulására fontos jelentőséggel bír. A szokások kialakítását folyamatos és következetes követelménytámasztással, segítségadással, rendszeres ellenőrzéssel, értékeléssel, példaadással valósítjuk meg.
- Fontosnak tartjuk a tanulók magatartásának megfigyelését, és azok következményeinek megbeszélését, a gyermekek képessé tételét a harmonikus gyermek- és felnőtt kapcsolatok kialakítására, megtartására.
- A Szűkebb-tágabb környezet tantárgy keretében tanulóink elsajátítják a társadalmi érintkezés alapvető szabályait. Gyakorolják a gesztusok és az érzelmi megnyilvánulások értelmezését, az udvariassági szabályokat. Megismerik, hogy milyen szűkebb és tágabb közösségekbe tartoznak. Fejlődik önismeretük, kialakul a közösség iránt érzett felelősségtudatuk, megértik a közösségért végzett tevékenység fontosságát. Tudatosodik bennük a barátsághoz, a női-férfi kapcsolathoz kötődő érzelmek fontossága. Felkészülnek a felnőtt életben várható közösségi szerepekre.

- A Mozgásnevelés tantárgy keretében hely-, és helyzetváltoztatásokon, szerepjátékokon keresztül sajátítják el a megfelelő közösségi viselkedésformákat. Szabályjátékok és csapatjátékok segítségével megtanulják a szabályok elfogadását, betartását, az egymásra figyelmet, a türelmet.
- A közösségfejlesztés leghatékonyabb módja a példamutatás. A gyerekekkel foglalkozó felnőttek közösségi normái alapvetően meghatározzák az általuk irányított gyerekközösségek formálódását is. Nem lehet tehát közömbös számunkra, hogyan viszonyulunk annak a közösségnek a szemléletéhez, amelyben dolgozunk.

Az iskolán belüli közösségi nevelés feladatai:

Alapszinten:

- Az együttélés elemi szabályainak elsajátítása és betartatása
- Saját helyének, jelének megtanítása
- A "szomszéd" megszokása, elfogadása (olykor csak az elviselés szintjéig jutnak)
- Kommunikáció kialakítása, kapcsolatteremtés
- Kezdetleges, első páros viszonyok kialakítása - A csoporthoz tartozás élményének kialakítása
- A szerzett vagy hozott kóros magatartásformák leépítése

Magasabb szinten:

- "Mi" élményének kialakítása
- Helyes és helytelen megkülönböztetése
- Megfelelő szociális viselkedésformák erősítése
- Kompensációként megjelenő negatív magatartásformák leépítése
- Kialakult baráti kapcsolatok támogatása
- Kommunikációs formák fejlesztése
- Nemi identitás kialakítása

Pedagógiai eszközök a teljesség felsorolása nélkül:

- Adogatós játékok (odaadás-elfogadás élményének kialakítása)
- Bábok
- Utánzó játékok, mozgások
- Kör-és csapatjátékok
- Szerepjátékok, tapasztalatszerzés: mozi, színház, koncert, étterem stb.
- Esetmegbeszélések, problémafeltárások
- Közös évközi programok

- Kulturális programok
- Hagyományos ünnepeink
- Sport programok, versenyek
- Kézműves foglalkozásokra épülő hagyományőrző tevékenység
- Az iskolai dolgozók folyamatos mintaadása
- Folyamatos kontroll, dicséret, megerősítés

Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az intézményi döntési folyamatokban a tanulók a diákok közösségét képviselő Diákönkormányzat képviselői révén tudnak részt venni. Tanulóink értelmi képességeikből eredően iskolánkban Diákönkormányzat nem működik, tanulóink nem képesek az iskola működését érintő kérdésekben érdemi döntéseket hozni.

A csoportban folyó nevelő-oktató munka során viszont rendszeresen kifejezhetik kéréseiket, melyeket a pedagógusok figyelembe vesznek a mindennapi munka megszervezése során.

Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai

Intézményünkbe az adott tanév október 01-ig vehető fel új tanuló. A tanuló felvételéről a szakértői bizottság javaslatát követően az igazgató dönt.

A felvételi eljárás különös szabályai

Az iskolatípusunkhoz való tartozást a Csongrád- Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság szakvéleménye határozza meg. Az intézményünkbe történő felvételt az alapító okiratban és a működési engedélyben meghatározott tanulói létszám határozza meg. A felvételtől az igazgató dönt.

Az intézmény felvételi körzete Csongrád-Csanád Vármegye. Miután a szülők tudomásul vették és elfogadták a Komplex Fogyatékos Ellátásért Alapítvány szabályait, a felvételtől az igazgató dönt.

„A 2011. évi CXCV. törvény 45.§ (3) alapján a tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.”

Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése:

A gyermek nevelésének két fő színterén, az intézményben és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek kell tartanunk a szülőkkel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A nevelő és szülő közötti kapcsolatnak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen, megértésen kell alapulnia. Nevelési programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Sérült gyermekek ellátásáról lévén szó, speciális feladatként jelentkeznek a gyermekek sérülésével kapcsolatos problémákban nyújtandó szakmai segítségnyújtás. Az a mód, ahogyan a szülők feldolgozzák magukban azt az élményt, hogy sérült gyermekük van, kihat a szülők viselkedésére, ami viszont befolyásolja a gyermek személyiségét. A sérült gyermek fejlesztését szolgáló legjobb pedagógiai eljárás sem lehet kielégítő, ha nem veszi figyelembe ezt a szempontot, ha nem törekszik arra, hogy a sérült gyermek szüleivel is törődjön, az ő segítségükre is számítson a nevelés folyamatában.

A sérült gyermekek szüleinek fokozott mértékben van szükségük arra, hogy gyermekük neveléséhez szakszerű segítséget, útbaigazítást kapjanak. Ismernünk kell azokat a pszichológiai reakciókat, melyeket a sérült gyermek léte a szülőkben kivált („túlgondoskodás”, elutasító magatartás) és azokat az érzelmi igényeket, amelyeket a szülők a gyermekükkel foglalkozó pedagógustól várnak.

A szülőknek segítségére kell lenni abban, hogy:

- elfogadják gyermeküket olyannak, amilyen
- reálisan ítélik meg képességeit
- szociális boldogulását illetően megelégedjenek a fogyatékoság szabta lehetőségekkel, és ezen belül keressék gyermekük számára a legjobbat
- nyújtsanak olyan védő gondoskodást, amely a családon belül ellensúlyozza azokat a frusztrációs hatásokat, melyeket a sérült gyermek a társadalomban átél
- ne csak a fogyatékoságot vegyék észre gyermekükben, hanem a pozitív tulajdonságokat is

A segítségnyújtás feltételei:

- A pedagógusnak el kell fogadni a gyermeket olyannak, amilyen.
- Reálisan kell megítélni képességeit.
- Pontosán ismernie kell a szociális boldogulás sérült gyermekek számára adott lehetőségeit.

- Lehetőség szerint csökkentse az iskolában átélt frusztrációs hatásokat, ill. adjon eszközt a gyermekek kezébe ezek feldolgozásához.
- Optimista, pozitívumokat felismerő és felhasználni tudó szemlélettel végezze nevelő munkáját.
- Lássa be a szülőkkel való együttműködés szükségességét, szakmai felkészültséggel használja fel munkája során az együttműködés formáit és színtereit.

Az együttműködés formái:

Tájékoztatás:

Az intézmény részéről tájékoztatni kell a szülőket

- az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről,
- gyermeke fejlődéséről, a felmerülő nevelési problémákról,
- a szociális boldogulás lehetőségeiről,
- a gyermeket az iskolában ért frusztrációs hatásokról, azok következményeiről,
- gyermeke pozitív tulajdonságairól, a nevelés eredményeiről (Kréta).

Tájékozódni kell a szülők szempontjából:

- a szülők véleményéről az iskola nevelési céljaival, feladataival, az alkalmazott módszerekkel kapcsolatban,
- a szülőknél a fogyatékoság tényét elfogadó, ill. elutasító hozzáállásáról,
- a gyermek képességeinek megítéléséről,
- a szülők ismereteiről és igényeiről a szociális boldogulás lehetőségeivel kapcsolatban.

Szülők bevonása az iskola közéletébe

- A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője. Reális tájékoztatást kérhet a gyermek fejlődésével, sérültségével kapcsolatos kérdésekben, a gyermek szociális boldogulásának lehetőségeivel kapcsolatban.
- A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője. Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottnak kell lennünk, mely az iskolánkban folyó oktatási-nevelési feladatainknak sikerességét támogatja, erősíti, színesíti.
- Fel kell ismernünk és fel kell használnunk a sérült gyermek és szülő közti kapcsolat pozitívumait, hatékonyságunk növelése érdekében be kell vonnunk őket a speciális fejlesztő munkába.
- Terjesztenünk kell a gyermek életét befolyásoló, szülők által közvetített hasznos információkat.

- Nem szabad, hogy pesszimizmust váltson ki bennünk az együttműködés szülők részéről történő akadályoztatása (pl. gyermekük helyzetének irreális megítélése, eltérő kulturális közegből származó gyerekek szülei és a pedagógusok közti nézetkülönbségek stb.)
- Biztosítanunk kell a hasonló problémákkal küzdő szülők kapcsolattartását. El kell fogadnunk azt a tényt, hogy semmi sem köt össze jobban két idegen szülőt, mint a sérült gyermekkel kapcsolatos számtalan élmény. Egy szülőcsoportnak hihetetlen össze- és megtartó, formáló, tanító ereje van. A szülők erős érzelmi támaszt jelenthetnek egymás számára, de nem elhanyagolható a kölcsönösen nyújtható, igénybe vehető, gyakorlati segítségnyújtás sem. Feladatunk színteret és igényeiknek megfelelő szakmai segítséget nyújtani ehhez.

Az együttműködés megvalósításának színterei az iskolában

A szülők egyéni lehetősége, hogy akár a tanítási órák előtt, akár azokat követően, bármely munkanapon, munkaidőben, előre egyeztetett időpontban a pedagógusokkal megbeszéljék problémáikat. Az intézmény vezetőit – azok munkarendjétől függően - előzetes bejelentkezésüket követően, vagy a nélkül is felkereshetik.

A szülők az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról tájékozódhatnak:

- iskolai, illetve csoport szülői értekezleten,
- az igazgatóhelyettes irodájában,
- az iskola facebook oldalán, csoportközösségek internetes csoportjában megjelenő írásbeli tájékoztatón,
- az iskola honlapján,
- a szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény Pedagógiai Programját, Háziarendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. Erre minden tanév első szülőértekezletén van lehetőség.

Az osztályfőnök tájékoztatja:

- az osztály szülőértekezleteken, fogadó órán
- üzenő füzetten keresztül
- telefonos kapcsolattartással
- online felületen

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak:

- Szükség esetén családlátogatás, környezettanulmány, ami a csoportban dolgozók feladata, célja a közvetlenebb kapcsolat kialakítása, a tanulóval kapcsolatban felmerülő problémák megoldása céljából.
- Nyílt napok, melyeken az érdeklődő szülők részt vehetnek a délelőtti fejlesztő foglalkozásokon. Betekinthetnek az iskola belső világába, megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét. Ennek időpontját a munkaközösségek munkaterve tartalmazza.
- Írásbeli tájékoztatók a tájékoztató füzetben.
- Online felületen

A diákokkal való kapcsolattartás formái

A tanulókkal való kapcsolattartás elsődleges formája a személyes jelenlét a fejlesztő foglalkozások folyamán. Online felületek önálló használatára diákjaink nem képesek, így az azon keresztül küldött információk, fényképek, emlékeztetők küldése csak a szülőkön keresztül juthat el a tanulóinkhoz.

Kapcsolattartás az iskola külső partnereivel

INTÉZMÉNY	ELÉRHETŐSÉG	FELELŐS SZEMÉLY
Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Székhely Szakértői Bizottság	Cím: 1141 Budapest, Mogyoródi út 128. Tel: +36 (1) 474-6000 e-mail: szekhelyszakertoi@fpsz.net	igazgató
Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottsága	6725 Szeged, Bécsi krt. 38. Tel: 06-62/592-820 e-mail: csmpszszakbiz@gmail.com	igazgató
Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal	6722 Szeged, Rákóczi tér 1. Tel: 06-62/680-663	igazgató
Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Területi Igazgatósága	6720 Szeged, Széchenyi tér 9. Tel: 06-62/568-168	igazgató

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	Cím: 1097 Budapest, Ecséri út 3. Postacím: 1476 Budapest 100, Pf. 127. Tel.: +36-1/358-5570 E-mail: gytf@barzci.hu	dékán, dékánhelyettes
Gyámhivatal	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgató, igazgatóhelyettes
Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgató, igazgatóhelyettes
Gyermekjóléti Szolgálatok	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgatóhelyettes
Családsegítő Központok	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgatóhelyettes
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógus-képző Intézet	6725 Szeged, Boldogasszony sgt. 6. Tel.: +36 62 546-051 Fax: +36 62 420-953 info@jgypk.u-szeged.hu	igazgató, igazgatóhelyettes
Autisták Országos Szövetsége (AOSz):	1053 Budapest, Fejér György utca 10. Tel: +36 (1) 354 1073	igazgató

A fejlesztő nevelés-oktatás szakmai rehabilitációs programja

A fejlesztő nevelés-oktatás törvényi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 15.§

(1) A gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény a kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat ellátó nevelési-oktatási intézmény, amely a szakértői bizottság véleménye alapján vehető igénybe. A gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolaként működik, ha kizárólag súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket lát el.

(2) Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyos és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdve, amelyben az ötödik életévét betölti, fejlesztő nevelésben, attól az évtől kezdődően, hogy tankötelessé válik, fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt. A fejlesztő nevelés-oktatást a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési, nevelési-oktatási intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában

- a) saját intézményében külön erre a célra létrehozott csoportban,
- b) otthoni ellátás keretében,
- c) abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

(3) A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét.

A fejlesztő nevelés-oktatást az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglaltak alkalmazásával, a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatásával, a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság fejlesztő foglalkozások heti óraszámára vonatkozó javaslatának figyelembevételével kell megszervezni.

A heti fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb húsz óránál. Indokolt esetben a szülő kérésére, ha a gyermek állapota szükségessé vagy lehetővé teszi, ennél több vagy kevesebb óraszám is megállapítható.

Megszervezésekor e törvénynek a tankötelezettségre, a pedagógiai munka szakaszaira, a NAT-ra és a kerettantervekre, az intézménytípusokra, a tanítási év rendjére, a tanítási, képzési idő rendjére, a tanulói jogviszony létesítésére, a gyermek, tanuló köteletségének teljesítésére és a felnőttoktatásra vonatkozó rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

(4) A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét. A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulókat a sajátos nevelési igényük, fejlettségük és életkoruk alapján osztják be fejlesztő csoportokba.

(5) Ha a tanuló – a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető

a) otthoni ellátás keretében,

b) abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

• 20/2012(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 140.§

A tankötelezettség teljesítését a fejlesztő nevelés-oktatásban:

a) az a gyermek kezdheti meg, aki hatodik életévét május 31. napjáig betölti,

b) a szülő kérelmére az a gyermek is megkezdheti, aki a hatodik életévét az év december 31. napjáig betölti.

(2) A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulók csoportokba sorolásáról - a nevelőtestület véleményének kikérésével - az intézmény vezetője dönt. A csoportok létszáma nem haladhatja meg a hat főt.

(3) A fejlesztő nevelés-oktatás a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve súlyos és halmozottan fogyatékos tanulóakra vonatkozó része alapján készített intézményi rehabilitációs pedagógiai program és a tanév helyi rendjét meghatározó éves munkaterv alapján folyik.

(4) A fejlesztő nevelés-oktatás a tanév rendjéhez igazodó, a tankötelezettség teljes időtartama alatti rehabilitációs célú, az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat. A nevelés-oktatás fejlesztési területeinek tartama tanítási évfolyamokra nem tagolódik, a pedagógiai munka szakaszolása a tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálásában, koncentrikus bővítésében jelenik meg.

(5) A tanév tizenkettedik hetének végéig minden tanuló részére el kell készíteni a személyre szabott, a tanuló fejlesztésének súlypontjait meghatározó egyéni fejlesztési tervet.

(6) A tanuló fejlődését a nevelőtestület a tanítási év végén, a központilag kiadott nyomtatványon szövegesen értékeli. A szöveges értékelés tartalmazza a tanulónak az egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, valamint a következő tanítási év egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez szükséges javaslatokat.

A súlyos és halmozott fogyatékos meghatározása az SNI Irányelv alapján

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló

A súlyos és halmozott fogyatékos az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében az alapvető humán funkciók – mint a kommunikáció, a mozgás, a megismerő funkciók, az érzékelés-észlelés és az önkiszolgálás – minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű funkciózavar tapasztalható. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékos hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll. A különböző fogyatékosok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók (továbbiakban: súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók) esetében a leggyakrabban a súlyos kommunikációs zavar, a különböző súlyosságú mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozottság) és a különböző súlyosságú értelmi fogyatékos (intellektuális képességzavar) igen változatos kombinációit találjuk. Ezek mellett előfordulhat látási fogyatékos (látássérülés), hallási fogyatékos (hallássérülés), figyelemzavar, magatartás-szabályozási zavar, autizmus spektrumzavar, továbbá egyéb társuló rendellenességek (pl. epilepszia). A fenti funkciózavarok egyedi kombinációinak köszönhetően egyénileg nagyon változó igényű személyiségekkel találkozunk. Ebből következően a tanulócsoporthoz összetétele rendkívül heterogén lehet.

A fenti fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai segítség, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek szükségleteik kielégítése, egészségük megtartása, az emberi, a dologi és a természeti világhoz való viszonyuk kialakítása és a társadalom életében való aktív részvétel érdekében. Egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos, komplex segítségére, támogatására utaltak; személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében komplex fejlesztő nevelésre-oktatásra van szükségük.

A fejlesztő nevelés-oktatás célja

- A Nemzeti alaptantervben meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése során úgy értelmezhetőek, hogy azok a tanulók személyiségállapotához igazítottan, elsősorban a szükséges képességek és készségek megalapozása, kialakítása útján valósulnak meg.
- A fejlesztő nevelés – oktatás keretében vállaljuk súlyosan és halmozottan sérült gyermekek fejlesztő iskolai felkészítését, oktatását, egyéni fejlődési tempójukhoz, szintjükhez igazodó nevelését, a sérülés specifikus fejlesztését és rehabilitációját.
- Célunk a tanköteles korú (illetve 23 éves korig) egyéni terápiás fejlesztő eljárásokkal fejleszthető súlyosan-halmozottan sérült gyermekek számára olyan ellátás biztosítása, mely képességeikhez, körülményeikhez, adottságaikhoz, sérülésükhöz leginkább illeszkedik.

A fejlesztő nevelés-oktatás feladata

- A tanuló életkorának, szükségleteinek és fogyatékosági struktúrájának megfelelő nevelés, oktatás és fejlesztés.
- Olyan környezet biztosítása, amely a gyermekek testi, érzékszervi, és szociális képességeinek kibontakozását segíti.
- A normalizáció és participáció alapelvei érvényesülésének biztosítása a nevelés, oktatás és fejlesztés során.
- A környezet megismerésének elősegítése.
- Az én-kép, önismeret kialakulásának segítése.
- Az önrendelkezés elismerése és a gyermekkor megélésének biztosítása.
- Testi és lelki egészség biztosítása, jó testi-lelki közérzet megteremtése.
- Modern technikák, segédeszközök felhasználása a fejlesztés, nevelés során.
- Szocializációs és kommunikációs képességek fejlesztése.

Módszertani és szakmai alapelveink

- A tanulás és tanítás kezdeti lépéseinek a tanulók legalapvetőbb szintű – akár vegetatív, a fizikai állapotváltozás legelemibb szintjén zajló – megnyilvánulásainak értelmes közlésként való felfogása és értelmezése.
- A tanuló és a gyógypedagógus közti partneri kapcsolat fokozatos kialakítása.
- Következetes együttműködés.
- Kommunikációs lehetőségek kipuhatolása, feltárása és kiaknázása.
- Mindennapi cselekvésekre alapozottság.
- A tanulás része és színtere az alapszükségletek kielégítése is.
- Cselekvéses tanulás.
- Kommunikációs beágyazottság.
- Kis lépésekben haladás.
- Folyamatos motiváció.
- Optimális mértékű segítségnyújtás.
- Differenciálás.
- Ismétlés.
- Állandóság.

A fejlesztő nevelés-oktatás jellemzői intézményünkben

Intézményünk 2014. szeptember 01-től látja el alapfeladatai között a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelés-oktatását az intézmény székhelyén.

A fejlesztő nevelés-oktatásban az a tanköteles korú sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló vehet részt, aki súlyos és halmozottan fogyatékos, és a szakértői bizottság véleményében a GEMMA Fejlesztő Iskolát jelölte ki.

- A fejlesztő nevelés-oktatást az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglaltak alkalmazásával, a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság fejlesztő foglalkozások heti óraszámára vonatkozó javaslatának figyelembevételével szervezzük meg.
- A fejlesztő nevelés-oktatás keretében olyan tanköteles korú (23 éves korig meghosszabbítható) súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek/tanulók ellátását biztosítjuk, akik a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint:
 - csoportos foglalkozás keretében heti 20 órában vesznek részt fejlesztő nevelés-oktatásban,
 - egyéni fejlesztés keretében vesznek részt fejlesztő nevelés-oktatásban.

- Az ellátás a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelésének, oktatásának irányelve alapján készített intézményi rehabilitációs pedagógiai program, és a tanév helyi rendjét meghatározó éves munkaterv alapján folyik.
- A fejlesztő nevelés-oktatás a tanév rendjéhez igazodik.
- Az egyéni fejlesztés keretében a fentnevezett dokumentumok alapján készítjük el a tanulók egyéni fejlesztési tervét, mely mindenkor alkalmazkodik az adott tanuló fejlettségi szintjéhez, igényeihez.
- A csoportos fejlesztés keretében az egyéni fejlesztési terv mellett a csoport éves tervét is elkészítjük, mely mindenkor alkalmazkodik a csoport tagjainak fejlettségi szintjéhez, igényeihez.
- A fejlesztő nevelés-oktatás a tankötelezettség teljes időtartama alatti rehabilitációs célú, az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat.
- A nevelés-oktatás fejlesztési területeinek tartama tanítási évfolyamokra nem tagolódik, a pedagógiai munka szakaszolása a tevékenység tartalmi kínálatának az egyéni fejlődésmenet sajátosságaihoz alkalmazkodó strukturálásában, koncentrikus bővítésében jelenik meg.
- Fejlesztő nevelés – oktatásban a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.
- A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét.

A tanítás és tanulás szervezeti keretei, formái

- Egyéni fejlesztés
- Mikro-csoportos foglalkozás (2-3 fő) (A csoportok létszáma a probléma súlyosságának, a kezelésre szoruló gyermekek számának, a helyiségek méretének és az órakeret lehetőségeinek függvényében változik.)
- Csoportos foglalkozás (max. 6 fő)

A kiscsoportos és egyéni foglalkoztatás az egyéni képesség- és készségfejlesztéskor indokolt, biztosítani kell azonban, hogy a tanulók egyénileg elsajátított képességeiket, készségeiket közösségi szituációban is kipróbálhassák, gyakorolhassák. Az egyéni fejlesztő foglalkozások nyújtanak lehetőséget arra, hogy speciális gyógypedagógiai és/vagy terápiás segítséget nyújtsunk a tanulóknak (pl. beszéd- és kommunikációfejlesztés, mozgásnevelés, bazális stimuláció,

rehabilitációs foglalkoztató terápia stb.). A különböző terápiák alkalmazásának lehetősége a tanulók sajátos nevelési igényének, a helyi körülményeknek, valamint a terápiás ellátásokhoz szükséges meglévő, illetve igénybe vett szakembereknek is függvénye. Az egyes tanulók esetében a szakértői bizottság és – a szülők véleményének ismeretében – az intézmény szakemberei közösen határoznak.

Az iskolai fejlesztés szakaszai

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből, igényeiből adódóan nem lehet a nevelést és oktatást sem a tananyag struktúrája, sem tér- és időbeli elrendezése szempontjából egységesen kialakított szerkezetbe rendezni. A differenciált tervezőmunka ezért a nevelés-oktatás fontos elemét képezi. A pedagógiai munka szakaszolása a gyógypedagógiai tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálását, valamint koncentrikus bővítését jelenti, mindenkor szem előtt tartva a tanuló adottságait, képességeit, érdeklődését.

Differenciálás, egyéni tanulási utak, erősségek, fejlesztendő területek, rehabilitáció és rehabilitáció

A differenciált tervezés legfontosabb lépése a tanulók alapos ismerete, az egyes tanulók, illetve a tanulócsoport képességstruktúrájának pontos vizsgálata, feltérképezése. A pedagógiai állapotfelmérés eredményei szolgáltatják az alapot a hosszú távú célkitűzések megfogalmazásához. A hosszú távú tervezés komplex és általános célkitűzéseket tartalmaz, alkalmazkodva a tanuló képességeihez, szükségleteihez, igényeihez, érdeklődéséhez. A hosszú távú célokat általában egy tanévre célszerű megadni, de az időintervallum tanulónként eltérhet. A célok a tanuló fejlődése alapján módosíthatók.

Az *egyéni (individuális) nevelési-oktatási-fejlesztési terv* a tanuló komplex állapotfelmérésének eredményeiből, az individuális célkitűzésekből, valamint az egyes tartalmi egységek megvalósítása során alkalmazandó speciális didaktikai-metodikai lépések konkrét megfogalmazásából áll. Az egyéni fejlesztési terv szoros összhangban van a csoport számára kidolgozott éves tervvel és az adott tanévre készített heti ütemtervvel, csupán a módszerek, eszközök tekintetében jelennek meg az eltérések.

Az éves terv a nevelés-oktatás céljait és tartalmait szem előtt tartva készül, a csoport tevékenységeit tartalmazza. Egy-egy tartalom megtartása, ha szükséges, akkor legalább két egymást követő évben indokolt; az új elemek bevezetésekor a fokozatosság szem előtt tartása szükséges (például: ha az őszi gyümölcsök szerepelnek az őszi tematikus tervben, az első két évben az alma és az őszibarack megismerése történik, a harmadik évben az alma megtartásával az őszibarack helyett a szilva kerül a tematikába). Az éves terv tartalmazza az ünnepeket és az

iskola által – de lehetőség szerint a szülők bevonásával – szervezett közös programokat (kirándulás, farsang, nyaralás, múzeum látogatása stb.).

A rehabilitációs pedagógiai program és az éves tervek alapján készül a *heti ütemterv és az órarend*. Kialakítását meghatározza a csoport napirendje, amelyben egyes tevékenységek – pl. reggeli köszöntés, étkezések, a testápolás tevékenységei, pihenőidők – rendszeresen ismétlődnek. Mindez szükséges ahhoz, hogy a tanulók tájékozódási biztonságérzete kialakuljon, mindig tudják, hogy az egyes tevékenységek hogyan következnek egymás után. Az étkezések és a testi higiénia tevékenységei is a fejlesztési időszak szerves részét képezik. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek mellett a hét egyes napjain kerül sor a tematikus tervezés alapján ki-tűzött különböző tartalmi egységek feldolgozására.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése, nevelése és oktatása során egyaránt teret kap a *csoportközösségben, kiscsoportban, illetve egyénileg megvalósuló fejlesztés*. A csoportban végzett nevelésre, oktatásra, fejlesztésre a tematikus egységek feldolgozása, a szociális kapcsolatok kialakítását segítő „reggeli körök”, valamint a szabadidős és kreatív foglalkozások (művészeti jellegű alkotótevékenység, zene stb.) során nyílik alkalom. A csoportban végzett tevékenységek szükségesek a közösségi élmények átéléséhez, a közösséghez tartozás megéléséhez, a társakkal való együttműködés megtapasztalásához és gyakorlásához, azaz a szociális és érzelmi nevelés alapvető feladatainak megvalósításához. A csoportban és a csoport-tért végzett tevékenység az egyes tanulók kompetenciaérzését is növeli.

A kiscsoportos és egyéni foglalkoztatás az egyéni képesség- és készségfejlesztéskor indokolt. Biztosítani kell azonban, hogy a tanulók egyénileg elsajátított képességeiket, készségeiket közösségi szituációban is kipróbálhassák, gyakorolhassák.

A tanuló egyéni képesség- és készségfejlődése határozza meg, hogy a heti óraszám-ból milyen arányban vesz részt egyéni és milyen arányban csoportos foglalkoztatásban. Az egyéni fejlesztő foglalkozások nyújtanak lehetőséget arra, hogy speciális gyógypedagógiai és/vagy terápiás segítséget nyújtsunk a tanulóknak. A különböző terápiák alkalmazásának lehetősége függ még a tanulók sajátos nevelési igényétől, a helyi körülményektől, valamint a terápiás el-látásokhoz szükséges meglévő, illetve igénybe vett szakemberektől.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből, igényeiből adódóan nem lehet a nevelést és oktatást sem a tananyag struktúrája, sem tér- és időbeli elrendezése szempontjából egységesen kialakított szerkezetbe rendezni. A differenciált tervezőmunka ezért a nevelés-oktatás fontos elemét képezi.

A pedagógiai munka szakaszolása a gyógypedagógiai tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálását, valamint koncentrikus bővítését jelenti, mindenkor szem előtt tartva a gyermek, tanuló adottságait, képességeit, sajátos nevelési igényét. A fejlesztő nevelés-oktatás a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók számára szervezett – a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, de felépítésében az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat.

A fejlesztés egyik alapja a gyógypedagógiai munka tervezése.

A csoportokban folyó munkát a helyi tantervre épülő, a csoportok saját igényeiknek, fejlettségi szintjüknek megfelelően, az iskola Pedagógiai Programjára épülő csoport heti ütemterv határozza meg, vetíti előre a tanév folyamán.

A tervezéshez szükséges megfigyelések

A megfigyelési időszak a tanév elején 3 hónap, ez idő alatt végzik el a gyógypedagógusok a gyerekek mérését az **erre meghatározott tesztekkel**, a kommunikációjának felmérését a **kommunikációs mátrix** segítségével, illetve a gyógytornászok **egy helyileg, általuk kidolgozott feladatsorral** felmérik a tanulók mozgásállapotát. A gyógypedagógiai asszisztensek minden tanulóról elkészítik a „**gondozási útlevelet**”, amely egy helyileg kidolgozott kérdéssor szempontjai alapján részletes tájékoztatást ad a gyermek önkiszolgálási, gondozási teendőiről. A korábban már ismert tanuló esetében a következő évi egyéni nevelési-oktatási terv összeállítása előtt elegendő lehet rövidebb megfigyelési időszak a tanév kezdetén.

A gyógypedagógiai vélemény, valamint a szülői kérdőív a tanulóról szerzett tapasztalatokat, megfigyeléseket tartalmazza, mely az első megfigyelési időszak alkalmával a legrészletesebb, ez szolgál majd a félévi vagy év végi értékelés elkészítésének alapjául, mely a kiindulási helyzethez viszonyítva tartalmazza a változásokat. A gyógypedagógiai véleményt célszerű minden tanév kezdetén kiegészíteni, hogy a gyermek fejlődése következtében megváltozott kiindulási helyzet alapján kerüljön sor az adott tanévre vonatkozó célkitűzések meghatározására.

Az iskolában tartott egyéb foglalkozások

Iskolánkban a törvényben szabályozott heti 20 óra fejlesztő nevelés-oktatás mellett nincs lehetőség egyéb foglalkozások megtartására, hiszen a különböző terápiák, egyéni fejlesztések megtartását 8-12 óra közötti időintervallumon belül kell megoldani. (terhelhetőség miatt)

Emiatt a terápiák, egyéni fejlesztések jól illeszkednek a fejlesztő nevelés- oktatásba, a tanórai differenciált foglalkoztatással összhangban történik. A megismerő funkciók, a szocializáció és kommunikáció egyénileg elérhető legmagasabb szintjére emelés színtere.

Egyéni fejlesztések, terápiák megvalósulása:

- az egyéni fejlesztést a team munka határozza meg
- a tanulókat a team munka kíséri nyomon
- az egyéni fejlesztés, mozgásnevelés és értelmi fejlesztés fejlesztő foglalkozásokon valósul meg
- a foglalkozások 45 percesek, de a tanuló állapota, teherbíró képessége ennél rövidebb időkeretet is lehetővé tesz

Az egyéni fejlesztések alkalmazásának fő céljai:

- csoportos foglalkozásokon tapasztaltak megerősítése
- az egyén viszonylagos önkiszolgálási szintjének növelése
- a tanulók személyiségfejlődésének segítése

Gyógypedagógiai jellegű

- Alternatív és augmentatív kommunikáció
- Látásfejlesztés
- Hallásfejlesztés
- Autizmus specifikus fejlesztése

Mozgásos jellegű

- Bazális terápia
- Etetés-(evés) terápia
- Mozgásfejlesztés

Fizioterápiás kezelések:

- Gyógymasszázs,

Terápiák

- zeneterápia
- állatasszisztált terápiák (kutyával, lóval)
- babzsákterápia

- etetésterápia
- szobatisztaságra nevelés

A gyermekek továbbhaladása, fejlődésük nyomon követése

„A tanulókról készült szakértői vélemények rendszerint egy adott pillanatban észlelhető statikus állapotot rögzítenek. A differenciált egyéni tervezéshez azonban a gyógypedagógusnak további részletes folyamatdiagnosztikát kell végeznie. A pedagógiai állapotfelméréshez számos eszköz (fejlődési skálák, felmérőlapok, kérdőívek) áll rendelkezésre, de a gyógypedagógus saját maga is összeállíthat olyan kérdéssort vagy kérdőívet, amelyet a fejlesztést szolgáló nevelés-oktatás megkezdése előtt minden tanulóval felvesz. A tervezőmunka kezdetekor fontos a szülő, valamint az iskolai nevelést megelőzően a tanulóval foglalkozó intézmény szakembereinek megfigyeléseinek, tapasztalatainak megismerése is.

A tanulók állapotmegismerése minden esetben a pozitívumokra koncentrál, kiemeli a megmaradt, illetve a meglévő képességeket, funkciókat, ugyanakkor számba veszi a tanuló képességstruktúrájában észlelt funkciózavarokat is. A hiányok, zavarok számbavétele a reális célkitűzések megfogalmazását kell, hogy segítse. A pedagógiai felmérés célja annak feltérképezése, hogy mit tud a tanuló, azt hogyan tudja, illetve melyek a személyes szükségletei. Nagyon fontos az információk alapos összegyűjtése a tanuló megelőző élethelyzetéről, kialakult szokásairól, családi vagy intézményes nevelése eddig elért eredményeiről és kudarcairól. A tervezés során elengedhetetlen annak figyelembevétele, hogy a tanuló maga és közvetlen környezete mit jelöl meg elsődleges hiányként, illetve milyen igényeket fogalmaz meg. A tanuló korábbi tapasztalatai mellett az állapotfelmérés kitér a tanuló természetes és „mesterséges” helyzetben tapasztalt viselkedésének, tanulási és tevékenységi képességeinek elemzésére is.

Az állapotmegismerés a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók esetében nem egyszeri vizsgálatot, hanem folyamatdiagnosztikát jelent: a korábbi életszakaszra vonatkozó információk megszerzése mellett 8–12 hetes megfigyelési időszaknak kell eltelnie ahhoz, hogy alapos információkat szerezzünk a tanulóval, a tanuló képességeiről. Ez szükséges az egyéni célok, feladatok meghatározásához, a pedagógiai és terápiás módszerek, eljárások kiválasztásához. Különösen a csoportba újonnan érkező tanuló esetében szükséges hosszabb megfigyelési időt szánni az egyéni tervezés előtt. A korábban már ismert tanuló esetében a következő évi egyéni nevelési-oktatási terv összeállítása előtt elegendő lehet rövidebb megfigyelési időszak a tanév kezdetén.

A gyógypedagógiai vélemény az első megfigyelési időszak alkalmával a legrészletesebb, ez szolgál majd a félévi vagy év végi értékelés elkészítésének alapjául, mely a kiindulási helyzethez viszonyítva tartalmazza a változásokat. A pedagógiai véleményt célszerű minden tanév kezdetén kiegészíteni, hogy a tanuló fejlődése következtében megváltozott kiindulási helyzet alapján kerüljön sor az adott tanévre vonatkozó célkitűzések meghatározására.” SNI irányelvek 2020.

Az ismeretek évről évre koncentrikusan bővülnek, melyek elsajátításában a tanulók egyéni tempójuk szerint haladnak. Az évfolyamok között a továbbhaladás tehát automatikus. A továbbhaladás feltételeként fogalmazódik meg, hogy a tanulók lehetőségeikhez mérten a lehető legtöbbet vegyenek részt a foglalkozásokon.

A tanév tizenkettedik hetének végéig minden tanuló részére el kell készíteni a személyre szabott, a tanuló fejlesztésének súlypontjait meghatározó egyéni fejlesztési tervet.

Az iskolai tanulmányok alatti mérések

Helyileg kidolgozott szempontsorokat használunk a gyerekek megfigyelésekor:

- Állapot felmérés tanév elején, 3 hónap, amely alapján a gyógypedagógiai véleményt, illetve az egyéni fejlesztési terveket készítik el a kollégák.
- Gyógytornászok által kidolgozott mérés a tanulók mozgásállapotának felméréséhez, tanév elején, szeptemberben. Célja, hogy a nyári szünet után a gyerekek milyen egészségügyi állapotban vannak és ehhez igazodva készítik el az egyéni fejlesztési terveket.
- Konduktorok mérése a csoportjukban, tanév elején, illetve a tanév végén. A mérések eredményét szükséges dokumentálni.

Központilag kidolgozott méréseket is használunk:

- Szimbólum szintfelmérést a kollégák választhatják a csoport képessége alapján, tanév elején, illetve a tanév végén. A mérések eredményét szükséges dokumentálni.
- TARC szintfelmérést a kollégák választhatják a csoport képessége alapján, tanév elején, illetve a tanév végén. A mérések eredményét szükséges dokumentálni.
- Kézzel fogható tanulás tesztet a kollégák választhatják a csoport képessége alapján, tanév elején, illetve a tanév végén. A mérések eredményét szükséges dokumentálni.
- Kommunikációs Mátrix használata. A mérés eredményét szükséges dokumentálni.

A méréseket évente 2 alkalommal szükséges elvégezni, egységesen kidolgozott rendszer alapján kiértékelni és dokumentálni. Az eredmények adják majd az alapot az egyéni fejlesztési tervekhez és a csoport munkatervéhez is.

A tanulók értékelése

A fejlesztő nevelés-oktatásban egyénileg történik a képességek, szükségletek és igények felmérése, a fejlesztési folyamat megtervezése, megvalósítása és értékelése. A pedagógiai tevékenység kiindulási, vonatkoztatási, összehasonlítási és ellenőrzési pontját a súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló és az ő egyéni előrehaladása adja.

Iskolánkban elsődleges a pozitív megerősítés minden értékelési helyzetben, a fejlesztés minden területén.

A gyermekek saját egyéni fejlesztési tervük alapján kapják meg komplex fejlesztésüket egész évben. Az egyéni fejlesztési tervek a Pedagógiai Program figyelembevételével készülnek el. A gyermekek számára nincs minimum követelmény, mindig önmagához képest értékeljük a fejlődésüket.

Az értékelés módja

- Szövegesen történik, numerikus értékelést nem kapnak.
- A tanuló fejlődését félévkor és a tanítási év végén, a központilag kiadott nyomtatványon szövegesen értékeljük. A szöveges értékelés az adott tanév elején elkészített egyéni fejlesztési terv szempontjaira épül, tartalmazza a tanulónak az egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, valamint a következő tanítási év egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez szükséges javaslatokat.

Az értékelés formája

- Félévkor iskolai nyomtatott dokumentum A/4 méretben, év végén a bizonyítvány pótlapjára nyomtatott szöveg. (A Kréta üzemeltetőkkel történő egyeztetés során iskolánk speciális értékeléséből fakadóan mondatbank létrehozása nem lehetséges, ezért teljes értékű Kréta bizonyítvány nyomtatása sem.)
- Tanulóink sérülés specifikumából eredően nem kerülnek vizsgahelyzetbe, e szabályzat kidolgozása nem releváns iskolánkban.
- Az országos mérésekben iskolánk nem vesz részt.

„A fejlesztő nevelés-oktatásban egyénileg történik a képességek, szükségletek és igények felmérése, a fejlesztési folyamat megtervezése, megvalósítása és értékelése. A pedagógiai tevékenység kiindulási, vonatkoztatási, összehasonlítási és ellenőrzési pontját a súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló és az ő egyéni előrehaladása adja. A tanulókkal foglalkozó szakmai team minden félévben és tanév végén értékelést készít a tanuló haladásáról. Ez az értékelés lehetőséget nyújt arra, hogy a szakmai team egységbe foglalja tapasztalatait, kontrollálja önmaga munkáját és a pedagógiai tervet. Az értékelés tartalmazza a tanuló minden egyes fejlesztési

területen elért eredményeit és nehézségeit, javaslatokat tesz az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására. A tanév végi értékelés egyben a tanuló bizonyítványaként is szolgál, melynek egyik példánya a haladási naplóhoz csatolandó, másik példányát a szülő kapja.” SNI irányelvek 2020.

A fejlesztő nevelés-oktatás fejlesztési területei

Az SNI irányelvekben ajánlott fejlesztési területek a következők:

1. Kommunikáció
2. Mozgásnevelés
3. A dologi, az emberi és természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele.
4. Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése.
5. Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.
6. Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükségletkielégítés kultúrájának megismerése.

A fejlesztő nevelés-oktatás tananyagai

A fejlesztési területek alapján a tanulóinak állapotát, igényét is szem előtt tartva a következő „tantárgyak” céljait, feladatait és az ehhez kapcsolódó tananyagtartalmat dolgoztuk ki.

Sorszám	Tantárgy megnevezése	Heti óraszám	Éves óraszám
1.	Szűkebb-tágabb környezet (Reggeli kör, Szociális és érzelmi nevelés, Környezetismeret, Olvasás, Írás, Számolás-mérés)	8	288
2.	Mozgásnevelés	5	180
3.	Önkiszolgálás (Egyszerű munkatevékenységek)	5	180
4.	Ének-zene	1	36
5.	Ábrázolás-alakítás	1	36

Szűkebb-tágabb környezet

(A tantárgyhoz tartozó feladatgyűjtemény a mellékletben található)

Heti óraszám	Éves óraszám
8 óra	288 óra

Témakörök	
1.	Reggeli kör
2.	Környezetismeret
3.	Szociális és érzelmi nevelés
4.	Olvasás
5.	Írás
6.	Számolás-mérés

Tananyagtartalom:

1. témakör: Reggeli kör:

1. Egymás köszöntése
2. Évszakok, hónapok, napok, napszakok
3. Időjárás
4. Napirend
5. Ünnepek, szokások és viselkedésformák

2.témakör: Környezetismeret

1. Évszakok és az időjárás kapcsolata
2. Időjárás és ruházkodás kapcsolata
3. Élő környezet:
 - Ember: nemek, életkor, külső-, belső tulajdonságok egészség, betegség
 - Növények: zöldségek, gyümölcsök, termések, magok, virágok, fák és cserjék, ehető, nem ehető, védett növényfajok
 - Gombák (ehető, mérgező)
 - Állatok: házkörül élő állatok, vadon élő állatok, madarak, bogarak és rovarok, vízben és vízparton élő állatok, állatok és élőhelyük (víz, erdő, levegő, egyéb), védett állatfajok

4. Élettelen környezet: anyagfajták, földrajzi alapismeretek, használati tárgyak és eszközök, lakókörnyezet, funkciói
5. Ünnepek: tanévnyitó, mikulás, karácsony, szilveszter, farsang, nőnap, március 15. húsvét, anyák napja, gyermeknap, ballagás, tanévzáró, születésnap, névnap
6. Hagyományok, szokások: Márton nap, tökfaragás, Luca napja, locsolkodás, májusfa, pünkösöd, busójárás, kiszabás égetés, ünnepeknek megfelelő öltözködés, Himnusz
7. Témahetek, témanapok: Víz világnapja (március 22.), egészség hét, iskolán kívüli programra való felkészülés (erdei iskola, tanulmányi kirándulás), élményfeldolgozás, állatok világnapja (október 4.), Föld világnapja (április 22.), környezetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, Madarak és fák napja (május 10.)
8. Közlekedés: helye, módja, eszközök

3.témakör: Szociális és érzelmi nevelés:

1. Képről társak felismerése
2. Babzsákos feladatok
3. Közös figyelmi helyzetek
4. Népi játékok
5. Kérés és elutasítás
6. Kapcsolatteremtés formái
7. Mesefeldolgozás, dramatizálás
8. Szociális történetek
9. Család
10. Érzelmek

4.témakör: Olvasás

1. Beszédfejlesztés: beszédtechnika (légző gyakorlatok, hangképző szervek tudatosítása), vokalizálás (hangadás), szókincsbővítés, képolvasás, események sorrendiségének meghatározása, kérdezz-felelek (adekvát), ritmusérzék, hallási figyelem (lassú, gyors, hangos, csendes, hosszú, rövid), hang kihallások, hangdifferenciálások, vizuális figyelem, emlékezet, gondolkodás, figyelem (összefüggések, csoportosítások), szógyűjtés adott hanggal
2. Térorientációs gyakorlatok: téri relációk, téri relációs fogalmak, irányok, testséma, soralkotás térben, szem-kéz koordináció térben

3. Betűk olvasása: hang-betűegyeztetés, magán- és mássalhangzók, betűfelismerés, betűkeresés, szógyűjtés adott kezdőbetűvel, szótagolvasás
4. Értő olvasás: szó-képegyeztetés, tömondatok olvasása, rövid történetek olvasása, értelmezése, információgyűjtés, szövegfeldolgozás

5.témakör: Írás

1. Finommozgás: kéz irányított mozgása, ceruzafogás, szem-kéz koordináció
2. Síkbeli orientációs gyakorlatok: síkbeli relációk, síkbeli relációs fogalmak, irányok, testséma, soralkotás síkban, szem-kéz koordináció síkban (rajzolás)
3. Íráselemek tanítása: sorköz, vonalrendszer
4. Betűk írása: betűelem és betűforma vázolása, betűk összekapcsolása
5. Szavak írása

6.témakör: Számolás-mérés

1. Elemi tapasztalatok: tárgyak tulajdonságai-kicsi, nagy, hosszú, rövid
2. Tájékozódás térben: téri relációk, téri relációs fogalmak, irányok, testséma, soralkotás térben, szem-kéz koordináció térben
3. Tájékozódás időben: évszakok, hónapok, napok, napszakok, óra
4. Mennyiségek felismerése: halmazalkotás, mennyiségek összehasonlítása, relációs jel
5. Számjegyek megismerése: tárgy egyeztetése - pontkép, ujjkép, számkép
6. Számkép, mennyiség egyeztetés
7. Számjegyek írása
8. Műveletek: összeadás, kivonás
9. Mérések, mérőeszközök

Mozgásnevelés

(A tantárgyhoz tartozó feladatgyűjtemény a mellékletben található)

Heti óraszám	Éves óraszám
5 óra	180 óra

Témakörök	
1.	Passzív kimozgatások, nyújtások
2.	Relaxáció, lazítások
3.	Alapmozgások
4.	Egyensúlygyakorlatok
5.	Dobások, labdás játékok
6.	Téli foglalkozások
7.	Rendgyakorlatok, légzőgyakorlatok
8.	Kerékpározás
9.	Játékos versenyek
10.	Szabadtéri, játszótéri eszközök használata

Tananyagtartalom:

1.témakör: Passzív kimozgatások, nyújtások (gyógytornász):

- tónusnormalizálás törzs rotációval
- felső végtagok kimozgatása (ízületenként összes mozgásirány kivitelezése)
- alsó végtag kimozgatása (ízületenként összes mozgásirány kivitelezése)
- törzsmozgások (rotáció alulról és felülről indított, laterális flexio, flexio, extensio)
- nyújtások: törzs elongáció (nyújtózás fejjel felfelé), törzs elongáció alsó és felső végtagokkal együtt
- izomnyújtások: post izometrikus relaxáció, agonista contractió
- stretching
- elnyújtott mechanikai stretching
- Moto Med használata

2.témakör: Relaxáció, lazítások (gyógytornászok)

- szenzoros stimuláció tüskés labdával
- kézi masszírozó géppel történő kezelés
- masszázs
- légzőgyakorlatok
- felsővégtagi és gerinc mozgásokkal egybekötött légzőgyakorlatok
- hidroterápiás kezelés
- labdafürdő
- autogén tréning

3.témakör: Alapmozgások

- Lépések: lépések segédeszközzel, folyamatos lépések segédeszközzel, folyamatos lépések önállóan, lépéshossz szabályozása, akadályok átlépése
- Járások: egyenes talajon, emelkedőn, lépcsőn, padon, ferde padon, szlalomban
- Futások: egyenes futás, táv fokozatos növelése játékosan, időtartam fokozatos növelése játékosan, versenyfutások
- Ugrások: elrugaszkodás, vonal és egyre nagyobb akadályok átugrása, felugrások ill, leugrások
- Kúszások: (azonos oldali kéz és láb): talajon, akadályok alatt
- Mászások: (ellentétes kar-láb), talajon „mint a kutya”, padon, bordásfalon, ferde padon
- Gurulások: lepedőben gurítások, talajon hossz tengely körül, gurulóátfordulás előre

4.témakör: Egyensúlygyakorlatok

- Statikus helyzetek felvétele, megtartása: ülések (török, nyújtott, hajlított, sarok), állások (alapállás, terpeszállás), fekvések (hason, háton), támaszok (térdelő)
- Járások: (különböző irányokban), egyre szűkebb sávban, padon, ferde padon, pad keresztgerendáján
- Futókerékpár hajtása
- Akadálypálya
- Roller
- Különböző egyensúlyfejlesztő eszközök használata: nagylabda, billenődeszka
- Elindulások különböző kiindulóhelyzetekből.

5.témakör: Dobások, labdás játékok

- Labda megfogása, elengedése, ejtése.
- Labda átadása kézből kézbe.
- Egykezes dobások szabadon, táv fokozatos növelésével.
- Egykezes dobás célra.
- Kétkezes alsódobás (gumi, medicin).
- Kétkezes felsődobás (gumi).
- Kétkezes dobás hátra (láb között, fej felett).
- Labda lepattintása, elkapása.
- Labda elgurítása szabadon, társnak (gumi, teke).
- Labda rúgása (medicin, gumi).
- Játékos dobások: dobóversenyek célra, távolba, teke, kiütő, cica-egér, labdagyűjtögetés, burgonyaültetés, lufi ütögetése

6.témakör: Téli foglalkozások

- Séta a hóban.
- Szánkó húzása.
- Szánkó tolása.
- Hógolyó gyúrása, eldobása.
- Szánkózás.

7.témakör: Rendgyakorlatok, lézőgyakorlatok

- Tornasor kialakítása (térbeli tájékozódás)
- Vonal kialakítása (sorversenyekhez)
- Oszlop kialakítása (váltóversenyekhez)
- Járás kettes oszlopban (utcai sétához)
- Egyenletes, ütemezett légzés
- Fújások: gyertya, ping-pong labda, szívószál
- Hasi légzés érzékeltetése (játékosan)
- Mellkasi légzés érzékeltetése (játékosan)

8.témakör: Kerékpározás

- Moto Med kerékpár használat
- Futókerékpár, kismotor használata (pedál nélkül)
- Szobakerékpár használata
- Háromkerekű kerékpár használata
- Kétkerekű kerékpár használata

9.témakör: Játékos versenyek

- Futóversenyek vonalból
- Dobóversenyek vonalból
- Váltóversenyek különböző feladatokkal
- Mókusok ki a házból
- Székfoglaló
- Páros gyakorlatok (pl. „Húzz, húzz engemet”) kötéllel, kézzel
- Utánzó gyakorlatok: állatok, mondókával kísért mozgások, tükörijáték, szoborjáték
- Körjátékok
- „Ütemezett” szabad- és kéziszergyakorlatok

10.témakör: Szabadtéri, játszótéri eszközök használata

- Kondicionáló gépek és eszközök használata
- Trambulin
- Libikóka
- Hinta hajtása
- Csúszda

Önkiszolgálás

(A tantárgyhoz tartozó feladatgyűjtemény a mellékletben található)

Heti óraszám	Éves óraszám
5 óra	180 óra

Témakörök	
1.	Öltözködés
2.	Testápolás, személyi higiénia
3.	Étkezés
4.	Egyszerűbb munkatevékenységek

Tananyagtartalom:

1.témakör: Öltözködés

Vetkőzés, öltözés, ruházarak használata

2.témakör: Testápolás, személyi higiénia

Kézmosás, arcmosás, fogápolás, WC használat, zsebkeendő használat

3.témakör: Étkezés

Étkezés eszközei (kanál, villa, kés, pohár, szalvéta, tányér), terítés, elpakolás, evőeszközök használata, étkezési szokások

4.témakör: Egyszerűbb munkatevékenységek

- Terem eszközei (taneszközök, játékok, takarító eszközök)
- Udvari tevékenységek (eszközök, és azok használata)
- Háztartási ismeretek (konyhai tevékenységek, mosókonyhai tevékenységek)

Ének-zene

(A tantárgyhoz tartozó feladatgyűjtemény a mellékletben található)

Heti óraszám	Éves óraszám
1 óra	36 óra

Témakörök	
1.	Gyermekdalok, népdalok
2.	Ünnepek, hagyományok, szokások
3.	Relaxáció, zenehallgatás
4.	Hangszerismeret, hangszerhasználat

Tananyagtartalom

1.témakör: Gyermekdalok, népdalok

- Altatók, tenyérjátékok, simogatók, ujj-játékok, hintáztatók, lovagoltatók, sétáltatók
- Dalok, mondókák (évszak, időjárás, állat, növény stb...)
- Körjátékok
- Felelgetős játékok

2.témakör: Ünnepek, hagyományok, szokások

- Márton nap, Mikulás, Luca búza, Karácsony, Szilveszter, Farsang, Nőnap, Március 15., Húsvét, Májusfa, Anyák napja, Ballagás, tanévzáró, Születésnap, névnap, Család

3.témakör: Relaxáció, zenehallgatás

- Helyzetnek, aktualitásnak megfelelő zenehallgatás
- Gyerekdalok
- Popzene

4.témakör: Hangszerismeret, hangszerhasználat

- Ritmizáló és tempógyakorlatok
- Érdeklődést felkeltő hangszerek

Ábrázolás-alakítás

(A tantárgyhoz tartozó feladatgyűjtemény a mellékletben található)

Heti óraszám	Éves óraszám
1 óra	36 óra

Témakörök	
1.	Évszakok és időjárás
2.	Ünnepek, hagyományok, szokások
3.	Aktualitásoknak megfelelő dekoráció készítése
4.	Témaheteket, témanapokat lezáró plakátkészítés
5.	Technikák

Tananyagtartalom:

1.témakör: Évszakok és időjárás

- Őszi természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)
- Téli természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)
- Tavaszi természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)
- Nyári természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)

2.témakör: Ünnepek, hagyományok, szokások

- Márton nap, Mikulás, Luca búza, Karácsony, Szilveszter, Farsang, Nőnap, Március 15., Húsvét, Májusfa, Anyák napja, Ballagás, Tanévzáró, Születésnap, Névnap, Család

3.témakör: Aktualitásoknak megfelelő dekoráció

- Évszakok, ünnepek, hagyományok, szokások, témahetek, témanapok

4.témakör: Témaheteket, témanapokat lezáró plakátkészítés

- Víz világnapja, egészség hét, élményfeldolgozás, Állatok világnapja, Föld világnapja, Madarak és fák napja, évszakok

5.témakör: Technikák

Formázás különböző anyagokból:

- Anyagvizsgálat
- Anyagok formázása: papír: gyürés, tépés, hajtogatás, gyurma: sodrás, gömbölyítés, homok: töltés, tömörítés, építés, só-liszt: sodrás, gömbölyítés, festés, agyag, gipsz
- Vizuális ábrázolás: festés, rajzolás, színezés, szórás különböző anyagokkal, nyomdázás
- Eszközhasználat

Záró rendelkezések

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

A KOFA véleménynyilvánítása

Az iskolában külön szülői egyesület nincs, de az iskolai Pedagógiai Program készítése során a szülők érdekeit is képviselő KOFA **véleményezési jogát** a jogszabályban előírtaknak megfelelően **gyakorolta**.

2024. augusztus 30.

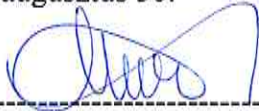
Komplex Fogyatékos Ellátásért
Alapítvány (KOFA)
6724 Szeged, Bakay Nándor u. 50.
Adószám: 19226415-1-06

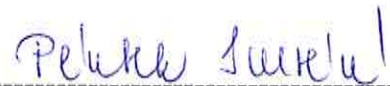
KOFA képviselője

A Pedagógiai Programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el.

2024. augusztus 30.

nevelőtestület képviselője

igazgató

A Pedagógiai Programot a **fenntartó** ellenőrizte és jóváhagyta.

2024. augusztus 30.

GEMMA ISKOLA Nonprofit Közhasznú Kft.
6724 Szeged, Bakay Nándor u. 50.
Cg.: 06-09-022100
Adószám: 25341122-2-06
Bankszámla: 11735012-20001199
(3)

fenntartó

Mellékletek

1. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény a szűkebb-tágabb környezet tantárgy tanításához
2. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény a szűkebb-tágabb környezet tantárgy tanításához
3. sz. melléklete: Feladatgyűjtemény az önkiszolgálás tantárgy tanításához
4. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény az ének-zene tantárgy tanításához
5. sz. melléklet: Feladatgyűjtemény az ábrázolás-alakítás tantárgy tanításához

